

पावलरे रोमिहाऱ हाक्तुसिबा सक्इङ्घङ् निःसुम्

कन् सक्इङ्घङ्ङिन् पावलरे रोम येक्यक्को केनेबा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाऱ हाक्तुसिबारो॥ पावलेन्रोम्मो मेम्बेःक्के वये, कर खेप्पो पेःक्माआङ् खेप्पोबा नसानिबाहाऱ तुम्मासि हेक्क्याङ् कुभा येम् थारिक् खेङ्हाऱनु माङ्सेवा याःम्बक् चोःक्मा निङ्सेःक् चोगु॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱलाम्बा कुभाऱ खोःमाआङ् स्पेन लाजेऱओ सुनाइङ् इङ्भोःसे पेःक्मा केल्ऱबाआङ् निङ्वाऱ चोगुआङ् वयेरो॥ कन् सक्इङ्घङ्ङो नसानिबा हिङ्मन्नो चाहाबा केजोःक्पा पाःन्हाऱरे कुयाःम्बेओ पावलरे चेक्खुआङ् वाऱरो॥

पावलरे रोम सेसेहुप्लक्पा मनाहाऱओ सेवा तोःन्दुर खेङ्हाऱरे खुनिऱ लागि निङ्वाऱफुमाङ्ङो पेलिगेन् तुवा तोःन्दुबा पाःन्निन् साप्तुआङ् वाऱरो॥ हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ यहुदिसाङ्थिम्मेन्दङ् सुवाङ्साङ्लायो मेःन्नेबा पोःङ्मा पोःङ्लऱरिक् पावलरे पोधक् चोगुआङ् वाऱ, थेआङ्भेल्ले काक् मेन्छाम् सुवाङ्हाऱ लायोरे तेत्तुसिआङ् मेवाऱरो॥ हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ लायो मेःन्नेबा पोःङ्माग येसुःन्नसाःन् चोःक्माए पोःङ् फाऱआङ् मेत्तुसिरो॥ येसुःन्नु थिक्हुप् पोःङ्माल्ले कुसङ् हिङ्मन्निन् आघोःसुम् फाऱआङ् मेत्तुसिरो॥ नसानिबाहाऱरे निङ्वाऱफुमाङ्ङिन्नु सनारुङ् मेगत्तुऱ, हेक्क्याङ् सेसेमाङ्ङिल्ले लायो नु सिःमेल्लेन् मुक्साम्लाम्बा चोःक्युम्भो पिरुसिऱरो॥ नाःत्ला ५-८ ओ पावलरे सामयोथिम्मिल्लेन् निङ्वाऱसोःक्किन् नु नसानिबाहाऱरे खुनिऱ हिङ्मन्नो सेसेमाङ्ङिल्ले कुमुक्साम्मिल्ले कुयाःम्बेओ चेक्खुरो॥

हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले काक् मेन्छाम् सुवाङ्हाऱरे लागि चोगुबा निङ्सेःक्को अक्खेलऱरिक् यहुदिहाऱ नु थिम्मिन्दङ् सुवाङ्हाऱ ताःमा मेसुकपे फाऱआङ् पाःन् थक्लो॥ यहुदिहाऱरे येसुःन् मेनाऱरुबाल्ले चोगुल्ले वेऱ मेन्छाम् सुवाङ्हाऱरे येसु ख्रिस्तेन्नसाःन् चोःक्मोलाम् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुलुङ्गुम्मिन् मेघोःसुर केलऱबा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्सेःक् वयेरो॥ कुनुप्पो पावलरे ख्रिस्तानि हिङ्मन्नो वेऱहाऱ लुङ्माऱ तुक्मासिल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाऱ ताःमा सुक्तेत् लऱरिक् चेक्खुआङ् वाऱरो॥ निङ्वाऱफुमाङ्डिन् माङ्सेवा चोःक्मा, नसानिबाहाऱरे आबाडे लाजेऱ युक्साबाहाऱ हेक्क्याङ् वेऱ मनाहाऱनु चोःक्मा केबोःङ्बा लक्पेन्निल्ले कुयाःम्बेओआङ् साप्तुआङ् पत्तो॥

थामिङ्

निःसुम् नु निङ्वाऱसोःक् १.१-१७

मनाहाऱ सेन्लप् चाहाबा मेजोःक् १.१८-३.२०

सेन्लप्रे लागि निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्सेःक् ३.२१-४.२५

ख्रिस्तओ कुसङ् हिङ्मन् ५.१-८.३९

निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्सेःक्को यहुदिहाऱ ९.१-११.३६

ख्रिस्तानि थिम् १२.१-१५.१३

कुनुप्पो नु पावलरे कुसेवाःन् १५.१४-१६.२७

सेवा

1 निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सेःक्युक्मिबा पोःङ्से सेगाङ्डाङ् कुसुनाइङ् इङ्भोःसे उःत्ताङ्बा येसु ख्रिस्तेरे कुसेवारोबा इङ्गाऱ पावलरे कन् सक्इङ्घङ्डिन् हाक्किङ्बरो॥

2 कन् सुनाइङ्डिङ्ग निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले तगिसा कुमाङ्निङ्वाऱ्फाःन् केबाःप्पाहाऱ्लाम्बा सेसे साम्योसाप्लाओ माङ्हेक् चोगुआङ् पत्लो ॥

3 कन् सुनाइङ्डिङ्ग निङ्वाऱ्फुसाः येसुरे कुयाःम्बेओरो ॥ खुनेऱ्ग दाउद हाङ्डिल्ले कुमुऱ्इदाङ्सालाम्बा मेन्छाम् याप्पि पोःक्खे,

4 हेक्क्याङ् सेसेमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्लाम्बा खुनेऱ् सिःमेन्लाम् याम्मो हिडेबाल्ले निङ्वाऱ्फुसाःरो फाऱ्आङ् ओसेःन्दाङ् पोःक्खेरो ॥ खुनेऱ्ए येसु ख्रिस्त आनिऱ् दाङ्बरो ॥

5 खुनेऱ्लाम् नु कुमिङ्सो इङ्धाःड्ले लागि केरेक् लाजेऱ्बा थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱ्रे नसाःन् मेजोगुर हेक्क्याङ् इङ्जाःङ् केङःप्पा केनाःप्पा मेबोःड्ल फाऱ्आङ् निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले सेःक्युक्मिबा पोःङ्मा सुयेम् पिरिगेआङ् वाऱरो ॥

6 खिनिऱ्आङ् खेङ्हाऱ्नुए येसु ख्रिस्तरे कुइङ्जाःङ् केङःप्पा केनाःप्पा कुमना पोःङ्से निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले केउःत्तिआङ् केवयिऱरो ॥

7 निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले साऱ्रिक् मिःम्जि केमेत्तिऱ्आङ् आबाडे कुसेसे मना पोःङ्से केउःत्तिबा रोम* येक्यक्कोबा आमिःम् फुऱ्नुसाऱ् नु नेऱ्नुसाऱ्से, आनिऱ् पानुदिङ् पाः निङ्वाऱ्फुमाङ् नु दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे हाऱ्राऱ् लुङ्गुम् नु सनारुङ् केबिरिररो ॥

पावलरे रोम येक्यक्को पेःक्मा निङ्वाऱ् चोगुऱ्

8 काक्नुःल्ले तगि खिनिऱ् केरेक्ले लागि सेवा चोगुङ्बा निङ्वाऱ्फुमाङ्डिन् येसु ख्रिस्तलाम्बा नोगेन् पिरुङ्लो, थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱ्फुमाङ्डो केवाऱ्बा खिनिऱ् नसाःन्निल्ले कुयाःम्बेओबा इङ्घङ्डिन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्को काक् पिसाङ् सेःरेआङ् वाऱरो ॥

* 1:7 □□□-□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

9 खुनेऱ कुस्साःल्ले कुयाःम्बेओ सुनाइङ् इङ्भोःसुङ्गल केरेक् आनिङ्वाऱलाम्बा निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् सेवा चोगुङ्गलो, हेक्क्याङ् खुनेऱए खिनिऱ लागि एऱलेङ् तुवा चोगुङ्गबान् निःसुआङ् वाऱरो ॥

10 सदादिङ् इङ्गाऱ चोगुङ्गबा तुवाओ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाऱ कुइसिःक् आक्खेलऱरिक्साङ् लाम् खोःसुङ्गडाङ् खिनिऱओ ताःमा सुक्कार फाऱआङ् पेलिगेन् तुवा चोःक्कारो ॥

11 इङ्गाऱ खिनिऱ नसाःन्नो केधुम्बा चोःक्से याम्साग्नेन् पर्धाःम्मिन् खिनिऱनु हाःमा फाऱआङ् साऱरिक्के खिनिऱनु तुम्मा निङ्वाऱ चोगुङ्गडाङ् वाऱआरो ॥

12 हेक्केलऱरिक् आनिऱ केरेक्ले नसाःन्लाम्बा हाङ्हाङ् आमेऱ्छिङ्गलो ॥

13 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱओ ताःमा यरिक्लेङ् निङ्वाऱ चोगुङ्ग, कर आल्लो थारिक् ताःमा मेऱ्छुकपेन्केलऱबान् निङ्वाऱ खोःसेम्मेऱ केलऱबा निङ्वाऱ इःनुङ्गलो ॥ इङ्गाऱ वेऱ थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱ ख्रिस्तओ तारुङ्गसिङ्गबा हेक्के खिनिऱओलाम्माङ् यरिक् मनाहाऱ ताःप्मासि आनिङ्वाऱ वाऱरो ॥

14 थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱग खासाम्बाहाऱ नु खासाम् मेःम्बाहाऱ, हेक्क्याङ् सिक्कुम्साबाहाऱ नु सधःक्पाहाऱ, केरेक्ले लागि सुनाइङ् इङ्भोःमाए पोःङ्गलो ॥

15 खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ रोम्मो केवाऱबाहाऱआङ् सुनाइङ् इङ्भोःमानिङ्साऱरिक् आसिक् समेआङ् वाऱरो ॥

16 कन् ख्रिस्तेऱ कुसुनाइङ्ङिन् इङ्भोःमा मेऱुःन्नान्लो, थेआङ्भेल्ले कन् सुनाइङ्ङिन् नसाःन् केजोःक्पा काक् मनाहाऱ, तगि यहुदिहाऱ* हेक्क्याङ् याङ्गसि थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱ ताङ्गसेःप्मासि निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुमुक्साम्मो ॥

* 1:16 ००० ००००००००-००००० ००००० ००००००००००
०००००००००००००००० ००००, हेक्क्याङ् खुनेऱ आबाडे कुलाजेऱओ सुनाइङ् इङ्भोःसु ॥ याङ्गसि, सुनाइङ्ङिन् केरेक् मनाहाऱओ नु केरेक् लाजेऱहाऱओ इङ्भोःमा पोःक्खे ॥

17 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आक्खेलऱरिक् आप्तिक मेःन्नेबा आजोःक् फाऱआड् कन् सुनाइड्डिल्ले ओसेःन्आधाक्लो, हेक्क्याड् कड्ग नसाःन्लाम् हेःक्सिड्डाड् नसाःन्लाम्बाए कुलिड्धो केत्लो॥ साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्तेआड् पत्, “साम्योनिबाड्ग नसाःन्लाम्बाए हिड्डलो॥”*

लायोःल्ले कुदक्लेड्वाओ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाक्केन्

18 साड्ग्राम्पेदाड्लाम् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाक्केन्निन् लायोबा नु फेन् याःम्बक्किल्ले कुधिम्बा केरेक् मेन्छाम् याप्पि सम्दाड् चुक्तेआड् वाऱरो॥ हाबा कन् मनाहाऱरेए खुनिऱ ताप्फेःम्बा याःम्बक्किल्ले सेक्खान् थेःक्तुआड् वाऱरो॥

19 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेड्हाऱ खुम्दिड् पिरुसिऱरो, थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुयाःम्बेओ कुसिड्निःप्मा केबोःड्बा काक् पाःन्हाऱग आबाडे खेड्हाऱ ओसेःन्धाक्तुसिआड् वाऱ, हेक्क्याड् खेड्हाऱरे नुःरिक्काड् कुसिड् मेनिःत्तुआड् मेवाऱरो॥

20 थेआड्भेल्ले इक्सादिड् खाम्बेःकमाल्ले नावागेन् चड्ःत् पोःक्खेआड्धोए निड्वाऱफुमाड्डिल्ले निःमेन्देप्पनाबा कुसुम्बोःन्-मेन्नुप्पनाबा कुमुक्साम् नु निड्वाऱफुगेन् नोस्रड्डिन्-नुःरिक्काड् निःदेत्लो॥ खेड्हाऱग नावागेन् चड्ःत् पोःक्खेबा पाःन्हाऱलाम्मे नुःरिक्काड् कुसिड् निःत्तेतेआड् वाऱरो॥ हेक्केःल्ले मेन्छाम् याप्पिहाऱरे मेन्निःमना लाम्सिड्मा पाःन् थेआड् होःप्लो॥

21 खेड्हाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिन् कुसिड् मेनिःत्तुसाड् खुनेऱ पिमा केबोःड्बा मिड्सो इड्धाःड् मेम्बेरुन् हेक्क्याड् नोगेन्नाड्

* 1:17 ००००० ०.४

मेम्बिरुन्लो ॥ कर खेङ्हाऱे खुनिऱ इःत्छिङ्साम्मिन् फेःत्लाऱे पेरो, हेक्क्याङ् खुनिऱ अदङ् निङ्वाऱइन्खादाप्तुआङ् वाऱरो ॥

22 खेङ्हाऱे आनिगे सिक्कुम्साबा वयिगे मेलऱसाङ् खेङ्हाऱग अदङ् मेबोःक्खेरो ॥

23 खेङ्हाऱे आजुनिबा मिमिदिङ्गेन् निङ्वाऱफुमाङ्डिन् सेवा चोःक्माल्ले कुलेक्वा केसिःबा केबेःक्पा मेन्छाम् याम्पि, थक्सा, पुसा नु केसःन्छिङ्बा थक्साहाऱ हेक्क्याङ्बा नावाइत्लाःन् सेवा मेजोगुरो ॥

24 खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले खेङ्हाऱ खुनिऱ आबाडे निङ्वाऱबाल्ले कोःत्तुबा सिक्केलेःङ्बा याक्नाम्मोए वाऱमा पाङ्घुसि, हेक्क्याङ् खुनिऱ आबाडे नासिङ्गेन् थक्को सिरिङ् मःमा याःम्बक् मेजोःक्सिङ्लो ॥

25 खेङ्हाऱे निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुसेक्खान् नसान् चोःक्माल्ले कुलेक्वा निःनिःबाए इङ्लेक्पा पाःन्हाऱ नसान् मेजोगुरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱे नावागेन् चइःत् केनेबा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुलेक्वा नावागेन् चइःत्तिन् सेवा मेजोगुरो ॥ निङ्वाऱफुमाङ्डिङ्ग सदादिङ् नेम्भोगेन् नारा फोःमा लाऱरुरो ॥ आमेन् ॥

26 खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले खेङ्हाऱ सिरिङ् आमःबा याम्बोःप्पा निङ्वाऱओ लेरुसिरो ॥ हेक्केलऱरिक् मेन्छुमाहाऱेआङ् केबोःङ्बा केयुःबा कुइसिःक् येम्बित्छाऱहाऱनु इम्माल्ले कुलेक्वा मेन्छुमाहाऱनुए फेन् याःम्बक् मेजोगु ॥

27 हेक्केलऱरिक् येम्बित्छाऱहाऱेआङ् केबोःङ्बा केयुःबा कुइसिःक् मेन्छुमाहाऱनु इम्माल्ले कुलेक्वा वेऱ येम्बित्छाऱहाऱनु याम्बोःप्पा निङ्वाऱइल्ले याःन्दुसिआङ् ताप्फेःम्बा याःम्बक् मेजोगुरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱेग मेजोगुबा खेन् ताप्फेःम्बा पाःन्निल्लेन् खुम्दिङ् आबाडे थक्को मेघोःसुरो ॥

28 खेङ्हाऱे निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुयाःम्बेओ मेनिःसु मेधाःसुबा पाःन्हाऱ मेनाऱरुबाल्ले चोगुल्ले खुनेऱ खेङ्हाऱ फेन् निङ्वाऱओ लेरुसिरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱे चोःक्मा मेन्नुऱमना पाःन्हाऱ मेजोगुरो ॥

29 खेङ्हाऱ काक् परिक्पा कुइभेम्मा, फेन् निङ्वाऱ, खिःम्मा हेक्क्याङ् चिःत्छिङ्मा, नाहेम्मा, मना सेप्पा, खेमा थक्मा, इङ्लेक्मा, मनाहाऱे खुनिऱ निङ्वाऱ तुक्ल चोःक्मा पाःन्हाऱरक् मेङ्ःतुऱरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ मना केजेङ्बा,

30 मना चाःत्थि केदेःबा, निङ्वाऱफुमाङ्डिन् केजिःप्पा, मना ताप्फेःल्लिक् केमेप्पा, आङ्दिङ् केलाऱबा हेक्क्याङ् केहेन्छिङ्बा मेबोःक्खेआङ् मेवाऱरो ॥ खेङ्हाऱे फेन् पाःन्हाऱ चोःक्मा कुसङ्लाम् मेगोःतुऱ, हेक्क्याङ् माबाहाऱे खुनिऱ पाःन् मेङ्घेप्सुन् ॥

31 खेङ्हाऱ अदङ् मेजोःक्, मेजोगुबा माङ्हेक्हाऱ मेङ्गेतुन्, मनाहाऱ लुङ्माऱ मेन्दुक्तुन्छिन्, हेक्क्याङ् खुनिऱ लुङ्माऱ स्याःत् मेलाऱनेन्लो ॥

32 अक्तङ्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाऱग सिःमेल्लेन् खुम्दिङ् खोःमा लाऱरुसिऱ केलाऱबा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुइङ्जाःङ्डिन् कङ्हाऱे नुःरिक्काङ् मेनिःसुसाङ् आबाडेऱरक् अक्तङ्बा याःम्बक् मेन्जोगुन्, कर हेक्क्याङ् केजोःक्पा वेऱ मनाहाऱआङ् नुःबा केजोगुम्लो मेमेतुसिऱरो ॥

2

निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुघासेन्

1 वेऱहाऱ आप्तिक् कुःप्पासि लाऱरिगे फाऱआङ् केङ्ःतुम्, कर खिनिऱ फोत्या मेःन्नेबा लाम्मिङ्मा पाःन् थेआङ् केङ्गत्तुम्मिन्लो, थेआङ्भेल्ले थे पाःन्नो वेऱहाऱ आप्तिक् केगुःत्तुम्सिम् हाबा

खेन् पाःन्निन्ने खिनिःआङ् केजोगुम्ल केवयिःरो ॥ हेक्केःल्ले खिनिःआङ् आबाडे आप्तिक् केगुःत्तासिःरो ॥

2 आल्ल अक्तड्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाःग निड्वाःफुमाङ्डिल्ले खुम्दिङ् पिरुसिल्ले खुनेः सेक्खालाम् खासेन् लोःन्दुसिः फाःआङ् आनिः कुसिङ् आनिःतुम्लो ॥

3 खेल्ले चोगुल्ले हेक्तड्बा पाःन्नो खिनिः वेः मनाहाः आप्तिक् केगुःत्तुम्मिम्, कर आबाडेग बा हेक्तड्बा याःम्बक्हाः केजोगुम्मिल्ले निड्वाःफुमाङ्डिल्ले खुम्दिङ् मेबिरिगेन् फाःआङ् केडःत्तुम्माङ् केवयिःरिबि?

4 मेःङ्ग खिनिः निड्वाःफुमाङ्डिल्ले लुङ्माः केदुक्तिबान्, नासि केधःत्तिबान् हेक्क्याङ् कुसिक् नःम्नःम् लःबान् हने केलेःत्तुम्बि? खिनिः लायोलाम् केहिन्दिर फाःआङ् निड्वाःफुमाङ्डिल्ले खिनिः साःरिक् लुङ्माः केदुक्तिबा फाःआङ् कुसिङ् केन्निःत्तुम्मिन्बि?

5 कर खिनिः हादिङ् केधक्पा नु लायोलाम् मेन्नुःङ्मनाबा निड्वाःबाल्ले चोगुल्ले, कुदोःप्पा खासेन्दाङ्बा निड्वाःफुमाङ्डिल्ले खुम्दिङ् पिमा येन् थारिक् खिनिः तक्लेड्वाओ किप्पा केघुःबा कुसाक्केन्निन् केभोःक्खुम्ल केवयिःरो ॥

6 थेआङ्भेल्ले “निड्वाःफुमाङ्डिल्लेग मनाहाःरे मेजोगुबा नुःबा नु ताप्फेःम्बा याःम्बक् कुइसिःक्के नुःक्तु पिरुसिःरो ॥”*

7 कुभा मनाहाःरे चक्मेल्लःए नुःबा याःम्बक् मेजोगुर निड्वाःफुमाङ्लाम् मिमिदिङ्, मिङ्सो इङ्धाःङ् नु आजुनि हिङ्मन् मेगोःत्तुर मेवाःरो ॥ खेङ्हाःग निड्वाःफुमाङ्डिल्ले मेन्नुप्पनाबा हिङ्मन् पिरुसिःरो ॥

8 कर सेक्खान् केनाःबा, इङ्गाःरक् चोगुङ् चाङ् केलःबा

* 2:6 ०००००००००००००००००००० ०००० ००.१२

हेक्क्याङ् फेन् पाःन्नो केबप्पा मनाहाऱग निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले किप्पा केघुःबा खुम्दिङ् पिरुसिऱ ॥

9 हेक्क्याङ् फेन् याःम्बक् केजोःक्पा केरेक्, तगि यहुदिहाऱ हेक्क्याङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱआङ्, निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले केसाक्पा इनोगेन् तुक्खेओ थाःसुसिऱरो ॥

10 कर नुःबा पाःन् केजोःक्पा केरेक्ले मिमिदिङ्, मिङ्सो इङ्धाःङ् नु सनारुङ्डिन् मेघोःसुऱ-तगि यहुदिहाऱरे हेक्क्याङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱरेआङ् मेघोःसुऱरो ॥

11 थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले मनाहाऱ एःक्पएःक् मेजोगुन्छिन्लो ॥

12 थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱरे साम्योथिम् मेङ्गत्तुन्छाङ् लायो मेजोगुल्ले खुम्दिङ् मेघोःसुऱ, हेक्केलऱरिक्के यहुदिहाऱरे साम्योथिम्मिन् मेगत्तुबाल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱरे लायो मेजोगुल्ले साम्योथिम् कुइसिःक्के खुम्दिङ् मेघोःसुऱरो ॥

13 थेआङ्भेल्ले साम्योथिम्मिन् खेम्माआङ्लक् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओ साम्योनिबा आम्बोःङ्नेन्, कर साम्योथिम्मिन् केइःप्पा केनाःप्पाहाऱरक् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले साम्योनिबा आलेःत्लो ॥

14 (हेक्केलऱरिक्के थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱरे साम्योथिम्मिन् मेङ्गत्तुन् कर साम्योथिम् कुइसिःक् मेजोगुल्ले आम्भासाङ् खेङ्हाऱरे खुनिऱ सिक्लुङ्मोलाम्बाए नुःबा नु ताप्फेःम्बान् कुसिङ् मेनिःत्तुऱ केलऱबान् ओसेःन्दाङ् पोःङ्लो ॥

15 खेङ्हाऱरे खुनिऱ सिक्लुङ्मो साम्योथिम्मिन् साप्तेआङ् पत् केलऱबा पाःन्निन् ओसेःन्दाङ् मेजोगुऱ थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱरे आबाडे खुनिऱ खासिङ्डिल्ले खेङ्हाऱ कुभा येम्मो आप्तिक् कुःत्तुसिऱ हेक्क्याङ् कुभा येम्मो नाङुसिऱरो ॥)

16 कन् पाःन्हाऱग इङ्गाऱ इङ्भोःसुङ्बा सुनाइङ् कुइसिःक्

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले ख्रिस्त येसुलाम्बा काक् मनाहाऱरे खुनिऱ
निड्वाऱओबा पाःन्हाऱ खासेन् चोगुबा येन्नो पोःड्लो ॥

यहुदिहाऱ नु साम्योथिम्मिन्

17 कर इड्गाऱ यहुदिआरो केबाःतुआड् साम्योथिम्मिन् निड्वाऱ
इरे खोःप्तुर केजोगुऱआड् निड्वाऱफुमाड्डिन् कुसिड् निःतुड्
फाऱआड् आड्दिड् केलऱ,

18 हेक्क्याड् खेनेऱ कुनिड्वाऱइन्केनिःसुऱआड् साम्योथिम्मिन्
केहुऱसिड्बाल्ले चोगुल्ले नुःबा पाःन्हाऱ सेःक्मा केसुकुतुऱ,

19 हेक्क्याड् मिक्फःम्बाहाऱरे खुनिऱ लाम्लोःबा नु
खादाम्मालुम्मो केवाऱबाहाऱरे खुनिऱ ओःत्तिआ फाऱआड् निस्से
केजोगुआड् केवाऱ,

20 अदड्हाऱरे खुनिऱ सुजादाड्बा हेक्क्याड्
निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुयाःम्बेओ मेल्लेःमनाबाहाऱरे खुनिऱ
सिक्साम्बाआ लऱरिक् केइःतुऱ, थेआड्भेल्ले खेनेऱ साम्योथिम्मो
काक् सिक्कुम्दिड् निड्वाऱ नु सेक्खा पाःन्हाऱ खोःसुड्डाड्
वाऱआ फाऱआड् केइःतुऱरो ॥

21 हेक्केने फाऱग्र खेनेऱ वेऱहाऱ केहुऱरुसिआड् थेआड् आबाडे
केन्हुऱसिड्डिन्बे? खुःम्मा मेःन् लऱरिक् इड्गेभोःसुआड् केघुःन्बि?

22 खेनेऱ वेऱहाऱ चाराम्मा याःम्बक् चोःक्मा मेनुऱनेन्
लऱरिक् केमेःतुसिआड् आबाडे याम्बोःप्मा याःम्बक् केजोःक्पि?
नावाइत्लाहाऱ आसिक्मेल्लेःड् केबाःतुआड् नावाइत्ला केयुड्बा
माड्हिम्मो मेदोःन्दुबा याड्डिन् केघुःतुऱबि?

23 खेनेऱ साम्योथिम् इड्जाःड्डिन् लेस्सुड् लऱरिक् आड्दिड्
केलऱ, कर साम्योथिम्मिन् केभेःन्दुआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले
कुजाःत्थि केदेःसुरो ॥

24 साम्योसाप्लाओ खिनिऱ याःम्बेओ अक्खेलऱरिक् साप्तेआङ् पत्, “थिम्मिन्दङ् सुवाङ्गुम्मिल्लेए निङ्वाऱफुमाङ्गुडिल्ले कुजाःत्थि पेआङ् वाऱरो ॥”*

25 खेनेऱ साम्योथिम् इङ्जाःङ्ङिन् केइःतु केनाःतुऱने फाऱग्र हर्दो केहेगुबान् नुःबाए पोःङ्गुलो, कर साम्योथिम् इङ्जाःङ्ङिन् केभेःन्दुने फाऱग्र हर्दो मेन्हेक्मनाबा कुइसिःक् केबोःङ्गुलो ॥

26 हर्दो मेन्हेक्मनाबा थिम्मिन्दङ् सुवाङ्गुहाऱरे साम्योथिम्मिन् मेइःतुऱ मेनाःतुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्गुडिल्ले खेङ्गुहाऱ हर्दो केहेक्पा हेक्केए इःतुसिऱरो ॥

27 हेक्केःल्ले खिनिऱ साम्योथिम् नु हर्दो हेक्मा थिम् केगप्पाआङ् साम्योथिम्मिन् केभेःम्बा यहुदिसे, नासिङ्गेन् थक्को हर्दो हेक्मा थिम् मेङ्गुप्पना कर साम्योथिम् केइःप्पा केनाःप्पाहाऱरे खिनिऱ केलाऱरिबा आप्तिक्किन् केम्गुःत्तिऱरो ॥

28 यहुदि थिम्मिल्लक् केइःप्पा केनाःप्पेन्सेक्खाबा यहुदि मेःन्, हेक्क्याङ् हर्दो हेक्माङ्ग लाःक्कात्पा नु नासिङ्गेन् थक्कोबा पाःन्लक्लो ॥

29 कर सेक्खाबा यहुदिग निङ्वाऱओनु पोःङ्गुमा पोःङ्गु, हेक्क्याङ् सेक्खाबा हर्दो हेक्माङ्ग साम्योथिम् कुइसिःक्पा नासिङ्गेन् थक्कोबा पाःन् मेःन्, कर सिक्कुङ्गुमो सेसेमाङ्गुडिल्ले चोगुबा पाःन्लो ॥ हेक्कतङ्गुबा मनाःन् मेन्छाम् याप्पिःल्ले मेःन्, कर निङ्वाऱफुमाङ्गुडिल्ले कुनारा फोःसुरो ॥

3

निङ्वाऱफुमाङ्गुडिन् नसाःन्साबा चोःक्लो

1 हेक्केःल्ले यहुदि पोःङ्गुमाल्ले थे इन्धाःक् वाऱबे? हर्दो हेक्मा यहुदि थिम्मिन् इःप्पा नाःप्माल्ले थे पोःङ्गुबे?

* 2:24 ००००० ००.५, इजिकिएल ३४.२०

2 सेक्खाःल्ले यहुदि पोःङ्माल्ले केरेक् परिकलेन् नुःबा पाःन्हाः वारो! काक्नुःल्ले केयेक्पा पाःन्निङ्ग निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले यहुदिहाः नासाःरुसिआङ्कुबाःन्जाक्किल्लेन्लक्पेन्पिरुसिआङ् वाः ॥

3 खेङ्हाः कुभा नसाःन्साबा मेन्जोःक्नेन्छाङ् थे पोःक्खेआङ्बे? खेङ्हाः नसाःन्साबा मेन्जोःक्नेन्बाल्ले चोगुल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले चोगुबा माङ्हेक्किन्मेगेत्तुम्बि?

4 मेःन्लो! केरेक् मनाहाः इङ्लेक्पा मेजोःक्साङ् निङ्वाःफुमाङ्डिन् सेक्खाबा चोःक्लो ॥ साम्योसाप्लाओ खुनेः कुर्याःम्बेओ अक्खेलःरिक् साप्तेआङ् पत्, “खेनेः केबाःत्तुबा पाःन्निन् सेक्खाए पोःङ् फाःआङ् निःदेत्लो, हेक्क्याङ् खासेन् पोःङ्डिल्ले खेनेःए केनाःन्दुरो ॥”*

5 कर कुभारे अक्खे मेबाःत्तुः, आनिः लायो आजोगुम्मिल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुसाम्योनिमान् नुःरिक्काङ् कुसिङ्गिन्ःत्तेने फाःग्र निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले आनिः खुम्दिङ् आबिःल्ले खुनेः फेन् याःम्बक् चोगुबा पोःङ्बि? (इङ्गाः कुभा मेन्छाम् याप्पि कुइसिःक् पाःत्ताबारो ॥)

6 सेक्खासाङ् मेःन्लो! थेआङ्भेल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिन् साम्योनिबा मेजोःक्नेन्ल्लेग काक् मेन्छाम् याप्पिहाः खासेन् चोःक्मा मेयारुन्लो!

7 कुभारे मेबाःत्तुबिला, “इङ्गाः आइङ्लेक्किल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुसेक्खान् नु कुमिमिदिङ्डिन् फोःसुःने फाःग्र थेआङ् आल्लसाङ् लायोबा कुइसिःक् आप्तिक् कुःत्ताबाबे?”

8 नुःबा पाःन् लःन्ल फाःआङ् ताप्फेःम्बा याःम्बक् चोगुम् लःरिक् आनिगे पाःत्तुम्बेःमु फाःआङ् कुभा मनाहारः पाःन्

* 3:4 ०००००००००००००००००००० ०००० ००.४

मेधिकितगोररो ॥ हेक्के केबाःप्पाहार आप्तिक् कुःप्पा
लाऱरुसिरो ॥

केरेक् मनाहार लायोबासि

9 हेक्केःल्ले आनिऱ यहुदिहार थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हारनुःल्ले
नुःबा आजोःक्विप? सेक्खासाङ् आन्जोःक्नेन्लो! यहुदिहार नु
थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हारआङ् लायोःल्ले तेत्तुसिआङ् वाऱ फाऱआङ्
मेत्तुङ् सुरुङ्सिङ्डाङ् वाऱरो ॥

10 साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्तेआङ् पत्,
“साम्योनिबा हाःत्ताङ् होःप्लो, लत्थिक्काङ् होःप्लो ॥

11 निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुयाःम्बेओ खासिङ् केनिःप्पा
नु निङ्वाऱफुमाङ्डिन् केगोःप्पा हाःत्ताङ् होःप्लो ॥

12 केरेक्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिन् मेलेरु मेदेःसुआङ्
थेनाथेबा मेबोःक्खेआङ् मेवाऱरो ॥

नुःबा याःम्बक् केजोःक्पा हाःत्ताङ् होःप्लो, लत्थिक्काङ्
होःप्लो ॥”*

13 “खेङ्हाररे खुनिऱ पाःन्सुत्लाःङ्ग

हङ्बेत् केबप्पा इप्पुङ्डोलाम् केलःम्बा नाम्मेसुबा कुनाम्
कुइसिःक् चोःक्लो ॥

खेङ्हार इङ्लेक्लक् मेबाःत्लो ॥”* “खेङ्हाररे मेबाःत्तुबा
काक् पाःन्निङ्ग असेःक्पाल्ले कुनिङ्डिन् हेक्कतङ्बा
चोःक्लो ॥”*

14 “खेङ्हाररे खुनिऱ मुराओलाम् साङ्ग्रा नु ताप्फेःम्बा पाःन्लक्
लःन्लो ॥”*

15 “खेङ्हारग मना सेप्पा याःम्बक्को हारा यारिप् मेबोःङ्लो,

16 खेङ्हार आत्ति मेबेःक्साङ् मेम्भै नु तुक्खे लाक्खे मेदारुऱ,

* 3:12 ०००००००००००००००० ०००० ००.१-३, ५३.१-३ * 3:13

०००००००००००००००० ०००० ०.९ * 3:13 ०००००००००००००००० ००००

०००.३ * 3:14 ०००००००००००००००० ०००० ००.७

17 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱे सनारुङ्डो आक्खेलऱरिक् वारुमा पोःङ् केलऱबान्मेन्निःसुन्लो ॥”*

18 “हेक्क्याङ् खेङ्हाऱे निङ्वाऱफुमाङ्डिन् मेङ्गिःरुन्लो ॥”*

19 आल्ल साम्योथिम्मिङ्ग साम्योथिम्मिल्ले कुयुक्को केवाऱबाहाऱए पिरुसिबान् आनिऱ आनिःसुम्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले केरेक् मनाहाऱ लायो मेन्जोःक्मनाबा लेङ्गिसिङ्मा मेङ्घोःनेन्नाङ् काक् मेन्छाम् याप्पिहाऱ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुदगि खासेन्नो येप्पा पोःङ्लो ॥

20 खेल्ले चोगुल्ले साम्योथिम्मो केबप्पा पाःन्हाऱ इःप्पा नाःप्पाल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओ आत्तिन्नाङ् आप्तिक् मेःन्नेबा आम्बोःङ्नेन्लो ॥ साम्योथिम्मिल्लेग आनिऱ लायो आजोगुम्माङ् आवाऱ केलऱबान् ओसेःन् आधाक्लो ॥

निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले मनाहाऱ साम्योनिबा चोगुसिऱ

21 कर आल्ल साम्योथिम् मेःन्नेसाङ्निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले मनाहाऱ आप्तिक् मेःन्नेबा चोगुसिआङ् वाऱ केलऱबा लाम्मिन् खोदेत्तेआङ् वारो ॥ हेक्क्याङ् खेन् पाःन्निल्ले कुयाःम्बेओ साम्योथिम् नु माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱे मेबाःतुआङ् वारो ॥

22 निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले मनाहाऱ आप्तिक् मेःन्नेबा चोगुसिबा कन् लाम्मिङ्ग येसु ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा केरेक्ले नसाःन्लाम्मे खोःदेत्तो ॥ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले यहुदि नु थिम्मेन्दङ् सुवाङ् लऱरिक् मेसेन्दुन्छिन्लो,

23 थेआङ्भेल्ले केरेक् मनाहाऱे लायो मेजोगुआङ् मेवाऱ हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुमिमिदिङ्गेन् कुलिङ्धो मेङ्गेत्नेन्लो ॥

* 3:17 ००००० ००.७-८ * 3:18 ००००००००००००००००००० ०००० ००.१

24 कर निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले लुङ्माऱ आदुक्तेबाल्ले चोगुल्ले ख्रिस्त येसुलाम् आनिऱ लायोओनु आधेऱरेआङ् आम्भा आनिऱ आप्तिक् मेःन्नेबा आजोगेआङ् वाऱरो ॥

25 थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले आनिऱ खोःमा केबोःङ्बा खुम्दिङ्गलाम् ताङ्गेसेःप्पा सिदुङ्जभा पोःङ्से ख्रिस्तेनपाङ्घुयुःसु ॥ खुनेऱ कुमाक्खिऱङ्गिन् आनिऱ लागि वादेःन्दुबा फाऱआङ् नसान् केजोःक्पा केरेक्ले लायोलाम् लेप्पि मेघोःसुऱरो ॥ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कन् याःम्बक्किन् चोगुआङ् आबाडे खुनेऱ कुदोःप्पा खासेन् केजोःक्पा चोःक् फाऱआङ् ओसेःन्धाक्सिङ्, थेआङ्भेल्ले ख्रिस्तेनयुःमानुःल्ले तगि खुनेऱ कुसिक्किन् थरुआङ् मेन्छाम् याम्पिहाऱरे मेजोगुबा लायोःल्लेन् खुम्दिङ् मेबिरुन्छिल्लो ॥

26 हेक्के चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् आबाडे साम्योनिबा नु कुदोःप्पा खासेन् केजोःक्पा चोःक् केलऱबा कन् येम्मो ओसेःन्धाक्सिङ्, हेक्क्याङ् येसुःन्नसान् केजोःक्पाहाऱ आप्तिक् मेःन्नेबा चोगुसिऱ केलऱबान् ओसेःन्दाङ् चोगुऱ ॥

27 हेक्केःल्ले आनिऱ थेमाओ आङ्दिङ् लऱमनाबाबे? थेमा पाःन्नोआङ् मेःन्लो! थेआङ्भेल्ले आनिऱ साम्योथिम् आङ्ःतुम् आनाःतुम्माङ् मेःन्, कर ख्रिस्तेन्नसान् आजोगुम्माङ्गलक् आनिऱ साम्योनिबा आबोःङ् ॥

28 खेल्ले चोगुल्ले साम्योथिम्मिन् आङ्ःतुम् आनाःतुम्माङ्ग मेःन्, कर नसाःन्लाम्मे आप्तिक् मेःन्नेबा आबोःङ्गलो ॥

29 सेक्खाःल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् यहुदिहाऱरेन्लक् खुनिऱ निङ्वाऱफुमाङ्गिबि? थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱरे खुनिऱ निङ्वाऱफुमाङ् मेःम्बि? सेक्खासाङ् खेङ्हाऱरेन्नाङ्गलो,

30 थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्ग लत्छारक् वाऱरो ॥ हेक्क्याङ् खुनेऱ यहुदि नु थिम्मेन्दङ् सुवाङ् नेप्पाङ् खुनिऱ

नसाःन्लाम्मे आप्तिक् मेःन्नेबा चोगुसिऱरो ॥

31 आनिऱ नसाःन्लाम् साम्योथिम्मिन् खारोःत्ति आजोगुम्बि? सेक्खासाङ् मेःन्लो! खेल्ले कुलेक्वा आनिऱ साम्योथिम्मो चोःक्मा केबोःङ्बा कुजेक्पा पाःन्हाऱ आगेत्तुम्लो ॥

4

अब्राहामरे कुनसान्

1 हेक्केने फाऱग्र आनिऱ यहुदिहाऱरे पाधेबा अब्राहामरे निःसु थाःसुबा पाःन्निल्ले कुयाःम्बेओ थे पाःप्माबे?

2 सेक्खाए अब्राहाम्मिङ्ग खुनेऱ चोगुबा नुःबा याःम्बक्लाम् आप्तिक् मेःन्नेबा चोगेआङ् वयेल्लेग आङ्दिङ् लऱमा सुक्तुबामेन्, कर निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओग मेःन्लो,

3 थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाःल्लेग अक्खेने पाःत्तुरो, “अब्राहामरे निङ्वाऱफुमाङ्डिन् नसान् चोगुबाल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले खुनेऱ साम्योनिबा लेःत्तुरो ॥”*

4 आल्ल याःम्बक् केजोःक्पा मनाःल्ले कुनाम्याक्किन् लुङ्माऱ तुक्मालाम् खोःसुबा मेःन्, कर खेङ्ग खुनेऱ खोःमा केबोःङ्बा कुलक्लो ॥

5 आत्तिन् मनाःल्लेआङ् आबाडे याःम्बक् चोगुबाल्ले मेःन्, कर लायोबा मनाःन् आप्तिक् मेःन्नेबा केजोःक्पा निङ्वाऱफुमाङ्डिन् खेल्ले नसान् चोगुबाल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले खुनेऱ साम्योनिबा लेःत्तुरो ॥

6 दाउद हाङ्डिल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले खेन् याःम्बक् मेन्जोःक्के साम्योनिबा लेःत्तुबा मनाःन् आक्खेन् मुऱइसाबाबे फाऱआङ् अक्खे पाःत्तुआङ् पत्,

7 “लायोलाम् लेप्पि केघोःबाहाऱ,

* 4:3 ०००००००००० ००.६

खुनिः लायोःन् तेऽप्येआङ्केवाऽबाहाऽग,
मुऽइसाबासिरो ॥

8 आत्तिल्ले कुलायोःन् यहवे दाङ्बाल्ले कुघारोःतोलाम्
तुगुदेःसुआङ् वाऽ,
खेन् मनाःन् मुऽइसाबारो ॥”*

9 कन् मुऽइसाम्मिङ्ग हर्दो केहेक्पा यहुदिहाऽरे लागिरक्
मेःन्, कर हर्दो मेऽन्हेकमनाबा थिम्मिन्दङ् सुवाहाऽरे लागिआङ्लो ॥
अब्राहामरे चोगुबा नसाःन्लाम्बाए निङ्वाऽफुमाङ्ङिल्ले खुनेऽ
साम्योनिबा लेःत्तुआङ् वये लऽरिक् आनिगेग पाःतुम्बेर वयिगेरो ॥

10 कर आप्फाल्ले खुनेऽ साम्योनिबा लऽरिक् लेःत्तेबे? कन्
पाःन्निन् खुनेऽ हर्दो हेक्मानुःल्ले तगिबि इ याङ्ङिसि पोःकखेबाबि?
सेक्खाए साम्योनिबा लेःत्तेबाग तगिएरो ॥

11 अब्राहामरे खोःसुबा कन् हर्दो हेक्पा थिम्मिङ्ग
निङ्वाऽफुमाङ्ङिन् नसाःन् चोगुआङ् वयेल्ले हर्दो मेऽन्हेक्केए
निङ्वाऽफुमाङ्ङिल्ले खुनेऽ साम्योनिबा लेःत्तुबा पाःन्लिल्लेन्
मिक्सेःन्लो ॥ हेक्केलऽरिक् अब्राहाम्मिन् हर्दो मेऽन्हेक्केसाङ्
निङ्वाऽफुमाङ्ङिन् नसाःन् केजोःक्पाहाऽरे खुनिः पाःरो ॥
खेङ्हाऽरे नसाःन् मेजोगुबाल्ले चोगुल्ले निङ्वाऽफुमाङ्ङिल्ले
खेङ्हाऽरे साम्योनिबा लेःत्तुसिऽरो ॥

12 अब्राहाम्मिङ्ग हर्दो केहेक्पाहाऽरेन्नाङ् खुनिः पाःरो, कर हर्दो
केहेक्पाआङ् अब्राहामरे हर्दो हेक्मानुःल्ले तगि क्तुबा कुङ्ङिसिःक्
नसाःन् केगप्पाहाऽरेन्लक् खुनिः पाःरो ॥

नसाःन्लाम्बा निङ्वाऽफु माङ्ङेक्किन्खोःमा

13 अब्राहाम्मिल्ले साम्योथिम्मिन् इःत्तु नाःत्तुआङ्ग मेःन्,
कर निङ्वाऽफुमाङ्ङिन् नसाःन् चोगुबालाम् आप्तिक् मेःन्नेबा

* 4:8 ०००००००००००००००००००० ०००० ००.१-२

पोःक्खेबाल्लेए निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खुनेऱ नु कुमुऱइदाड्डिसाहाऱरे
इक्सादिड् खाम्बेःक्माल्लेन् लक् केघोःसुम् कैलऱबा
माड्डेक्किक्न्अब्राहाम्मिन्नु चोगुबारो ॥

14 साम्योनिबा पोःड्मा फाऱआड् साम्योथिम् केइःप्पा
केनाःप्पाहाऱरे लक् मेघोःसुऱने फाऱग्र नसाःन्निन् हनेबा पोःड्
हेक्क्याड् खेन् माड्डेक्किक्न्नाड्ड हनेबा पोःड्लो ॥

15 थेआड्डेभल्ले साम्योथिम्मिन् केभेःम्बाहाऱ
निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खुम्दिड् पिरुसिऱरो, (साम्योथिम्
होःप्पिल्लेरक् लायोःन् होःप्लो) ॥

16 खेल्ले चोगुल्ले कन् माड्डेक्किड्ड्ग नसाःन्लाम् ताःरो ॥
निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलुड्ड्गुम्लाम्बा आम्भा आबिऱरो ॥
हेक्क्याड्ड् साम्योथिम् आड्डःत्तुम् आनाःत्तुम्माड्ड् मेःन्, कर
अब्राहाम्मिल्ले चोगुबा कुइसिःक् नसाःन् आजोगुम्ने फाऱग्र कन्
माड्डेक्किक्न्आघोःसुम् कैलऱबा निःन्धो पोःड्लो ॥ थेआड्डेभल्ले
अब्राहाम्मिड्ड्ग आनिऱ नसाःन् केजोःक्पा केरेक्केन् पाःरो ॥

17 साम्योसाप्लाओ अब्राहाम्मिल्ले कुयाःम्बेओ
अक्खेलऱरिक् साप्तेआड्ड् पत्, “खेनेऱग यरिक् मेन्छाम्
सुवाड्ड्हाऱरे खुनिऱ पाः चोःक्नेआड्ड् वाऱ ॥”* अब्राहामरे
निड्वाऱफुमाड्डिन् नसाःन् चोगुआड्ड् खुनेऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले
कुनिःमाओ आनिऱ केरेक्केन् पाः पोःक्खे, केसिःबाहाऱ नेत्तिगेन्
हिड्ड्मन् केबिबा नु केहोःप्पा पाःन्हाऱओलाम् चड्डःत् केजोःक्पा
निड्वाऱफुमाड्डिन् अब्राहामरे नसाःन् चोगुरो ॥

18 निड्ड्साड्ड् चोःक्मा सुक्मेन्देप्पना वयेसाड्ड् अब्राहामरे
“केमुऱइदाड्ड्साहाऱ खेःम्मिक्पा कुइसिःक् यरिक् मेबोःड्लो”*
लऱरिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मेत्तुबा पाःन्लिल्लेन् निड्ड्साड्ड्

* 4:17 ०००००००००० ००.५

* 4:18 ०००००००००० ००.५

चोगुआङ् नसाःन् चोगुबाल्ले चोगुल्ले खुनेः यरिक् मेन्छाम् सुवाङ्हाःरेन् पाः पोःक्खेरो ॥

19 खुनेः तङ्बे किप्थिक् (१००) यारिक् केःआङ् यःरेबेआङ् वये, हेक्क्याङ् कुमेःत् साराःन्नाङ् सामुङ् खक्तेआङ् चप्तेबेआङ् वयेसाङ् खुनेः कुनसाःन्निन् अयाक् मेलःरेन्नाङ्

20 निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुमाङ्हेक्किल्ले कुयाःम्बेओ खुनेः चप्चि मेजोगुन्, कर नसाःन्नो केधुम्बा पोःक्खेआङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुनारा फोःसुरो ॥

21 हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले चोगुबा माङ्हेक्किन्केप्पा सुक्तुः केलःबा पाःन्नो अब्राहाम्मिन् निःन्धो वये ॥

22 खेल्ले चोगुल्लेए अब्राहामरे कुनसाःन्निल्ले चोगुल्ले “निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खुनेः साम्योनिबा लेःतुरो ॥”*

23 आल्ल निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खुनेः साम्योनिबा लेःत्तु केलःबा पाःन्निन् अब्राहामरे कुलागिरक् मेःन्,

24 कर आनिः लागिआङ् साप्तेबारो ॥ येसु आनिः दाङ्बान् सिःमेन्लाम्कुहिङ्वेत् केजोःक्पा निङ्वाःफुमाङ्डिन् नसाःन् आजोगुम्ने फाःग्र आनिःआङ् साम्योनिबा आलेःत्तो ॥

25 खुनेःग आनिः लायोःल्ले चोगुल्ले सेप्पा फाःआङ् हुक्सुप्ते, हेक्क्याङ् आनिः आप्तिक् मेःन्नेबा चोःक्से निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले याम्मो खुनेः कुहिङ्वेत् चोगुरो ॥

5

नसाःन्निल्ले सःप्मान् तारुः

1 खेल्ले चोगुल्ले नसाःन् आजोगुम्बाल्ले आप्तिक् मेःन्नेबा आबोःक्खेआङ् आनिः दाङ्बा येसु ख्रिस्तलाम्बा निङ्वाःफुमाङ्डिन्नु आनिः नादङ् पोःक्खेआङ् वारो ॥

* 4:22 ०००००००००० ००.६

2 आनिऱ नसाःन् आजोगुम्बाल्ले येसु ख्रिस्तरे कन् लुङ्गुम्मो आदाःरेआङ् वाऱ ॥ आल्लो हाबा खेन् लुङ्गुम्मोए आवाऱ, हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुमिमिदिङ्डिन् खोःमा लक् आघोःसुम्मेरो फाऱआङ् आसःत्लो ॥

3 हेक्केरक् मेःन्, कर आनिऱ नसाःन् आजोगुम्बाल्ले चोगुल्ले इनोगेन् तुक्खे लाक्खे आदुमुम्मिल्लेए आसःत्लो, थेआङ्भेल्ले इनोगेन् तुक्खे लाक्खे आदुमुम्मिल्ले आल्लसाङ् यरिक् नासि थःप्मा आसुक्तुम् केलऱबान् आनिःसुम्माङ् आवाऱरो,

4 हेक्क्याङ् नासि आधःत्तुम्मिल्ले नुःबा येप्लेक् आघोःसुम्, हेक्क्याङ् नुःबा येप्लेक् आगत्तुम्मिल्ले सेन्लप् आघोःसुम्मे फाऱआङ् आल्लसाङ् यरिक् निङ्साङ् आजोगुम्लो ॥

5 हेक्केलऱरिक् निङ्साङ् आजोगुम्मिल्ले आनिऱ निङ्साङ् मेबुक्नेन्लो, थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले साऱरिक् लुङ्माऱ आदुक्तेआङ् वाऱ केलऱबान् खुनेऱ आबिरेबा सेसेमाङ्लाम् आनिऱ सिक्लुङ्मो निङ्वाऱ आघोःसुम्लो ॥

6 आनिऱ लायोलाम् आबाडे ताङ्सेःप्सिङ्मा मेन्छुक्मनाबा आबोःक्खेआङ् आवयेल्ले सुयेम्मो लायोबाहाऱरे लागि ख्रिस्तेन्स्येरो ॥

7 आल्ल साम्योनिबा मनाःल्ले कुलागि सिःमा निङ्वाऱ केजोःक्पा मनाग खोःमा साक्पिला, हेक्केसाङ् सेक्खाए नुःबा मनाःल्ले कुलागिग कुभा सिःमारे लागि आःन्छिङ्मा मेसुक्लो ॥

8 कर आनिऱ लायोओ आवयेल्लेसा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले ख्रिस्तेन्आनिऱ लागि सिःमा पाङ्घुआङ् लुङ्माऱ आदुक्तेबा पाःन्निन् खुनेऱ ओसेःन्आधाक्तेरो ॥

9 खेल्ले चोगुल्ले आनिऱग ख्रिस्तरे कुमाक्खिऱइल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःन्नेबा

आबोःक्खेआङ् आवाङ्बाल्ले चोगुल्ले ख्रिस्तरें
निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुघुम्दिङ्लाम् सेक्खाए ताङ्आसेःप्लो ॥

10 खेन् फाङ्ङिङ्ग निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्मि आवयेल्लेसा
आबुगेन् कुस्साःल्ले कुसिःमेन्लाम्निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन्नु नादङ्
आबोःक्खेआङ् आवाङ्बाल्ले चोगुल्ले खुनेङ् कुहिङ्मन्निल्ले
निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुघुम्दिङ्लाम् सेक्खाए ताङ्आसेःप्लो ॥

11 खेन् पाःन्नोरक् मेःन्, कर निङ्वाङ्फुमाङ्ङोआङ् आसःत्लो,
थेआङ्भेल्ले आनिङ् दाङ्बा येसु ख्रिस्तलाम् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन्नु
आनिङ् नादङ् पोःक्खेआङ् वाङ्रो ॥

आदम नु ख्रिस्त

12 काक्नुःल्ले तगिबा मेन्छाम् याप्मि आदमलाम् इक्सादिङ्
खाम्बेःक्को लायोःन् पोगे, हेक्क्याङ् खेन् लायोःल्ले चोगुल्ले
सिःमेन् पोगेरो ॥ अक्खेलङ्गिक् काक् मेन्छाम् याप्मिहाङ्ओ
सिःमेन् त्येरो, थेआङ्भेल्ले केरेक्ले लायो मेजोगुरो ॥

13 निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले साम्योथिम् मेम्बिए तगिसा इक्सादिङ्
खाम्बेःक्को लायोःन् वयेरो, कर साम्योथिम् होःप्लेल्ले
निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले लायोहाङ्गेन् खाराःत् मेयुक्खुन्लो ॥

14 आदम्मिल्ले कुयेम्माङ्धो साम्योथिम् केसाप्पा मोसाःल्ले
कुयेम् थारिक् मेन्छाम् याप्मिहाङ्गे आदम्मिन् हेक्के
निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुइङ्जाःङ् मेम्भेःन्ने मेवयेसाङ् मेस्येरो ॥

आल्ल कुभा पाःन्नो आदमेङ्ग ताःन्दि केदाःबा
ख्रिस्तेन्हेक्कतङ्बा वयेरो ॥

15 कर लायो नु पर्धाःम्मिङ्ग लत्थिक्मेजोःक्नेन्लो ॥
थेआङ्भेल्ले लत्छा मना आदम्मिल्ले चोगुबा लायोःल्ले
यरिक् मेन्छाम् याप्मिहाङ्गे मेस्ये, कर लत्छा मना येसु ख्रिस्तरें
कुलुङ्गुम्मलाम् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले यरिक् मनाहाङ्ग लुङ्माङ्ग
तुक्कुसिआङ् आम्भा आत्तात्तान्ने सेन्लप् पिरुसिरो ॥

16 हेक्क्याङ् निड्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुलुङ्गुम्लाम्बा केदाःबा पर्धाःम्मिङ्ग आदमरे कुलायोःन्नु मेदङ्नेन्लो ॥ लत्छा लायोधिक्ले चोगुल्ले केरेक् मनाहाऱ आप्तिकको मेध्येरो, कर यरिक् लायो आजोगुम्साङ् निड्वाऱफुमाङ्डिल्ले आम्भा आबिबा पर्धाःम्मिल्ले आप्तिक् मेःन्नेबा आजोःक्लो ॥

17 थिक् मना आदम्मिल्ले चोगुबा लायोःल्ले चोगुल्ले काक् मनाहाऱओ सिःमेल्ले हाङ् चोगुने फाऱग्र आल्लसाङ् यरिक् लुङ्गुम् नु साम्योनिमारेन्पर्धाःम्मिन् आम्भाए केघोःबाहाऱरे थिक् मना येसु ख्रिस्तलाम्बा केदाःबा हिङ्मन्नो हाङ् मेजोगुऱरो ॥

18 हेक्केलऱरिक् लत्थिक्मनाःल्ले चोगुबा लायोःल्ले काक् मनाहाऱ आप्तिकको मेध्येबा हेक्केए लत्छा मनाःल्ले चोगुबा थिक् साम्योनिबा याःम्बक्किल्ले केरेक् मनाहाऱ निड्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःन्नेबा मेबोःङ्डाङ् कुसङ् हिङ्मन् मेघोःसुऱरो ॥

19 थेआङ्भेल्ले थिक् मनाःल्ले निड्वाऱफु इङ्जाःङ् फेःन्दुबाल्ले चोगुल्ले यरिक् मनाहाऱ लायोबा मेबोःक्खेबा हेक्केए लत्छा मनाःल्ले निड्वाऱफु इङ्जाःङ्डिन् तेन्दिङ् चोगुबाल्ले चोगुल्ले यरिक् मनाहाऱ निड्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओ साम्योनिबा मेबोःङ्लो ॥

20 केरेक् मनाहाऱ आक्खेन् लायोबा मेजोगे केलऱबा पाःन्निन् खेङ्हाऱरे मेनिःसुर फाऱआङ् साम्योथिम्मिन् त्येरो, कर लायोःन् पोःरेल्ले लुङ्गुम्मिन् खेन्नुःल्लेआङ् यरिक् पोःरेरो ॥

21 हेक्केलऱरिक् लायोःल्ले केरेक् मनाहाऱओ हाङ् चोगुआङ् सिःमेन् तारुबा कुइसिःक् आल्ल निड्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुलुङ्गुम्मिल्ले हाङ् चोगुऱआङ्खेल्ले आनिऱ आप्तिक् मेःन्नेबा आजोःक्, हेक्क्याङ् दाङ्बा येसु ख्रिस्तलाम् मेन्नुप्पनाबा हिङ्मन् आघोःसुम्लो ॥

6

लायोःल्ले कुमुक्साम्मिन् मेगे

1 आल्ल आनिऱ थे पाःप्माबे? लुङ्गुम्मिन् आत्तात्तान्ने
आघोःसुम्ल फाऱआङ् लायो चोःक्मार वाऱमाबि?

2 मेःन्लो! हेक्के चोःक्मा मेनुऱनेन्लो! आनिऱग कुसिवेत् मना
हेक्कतङ्बा आजोःक्लो, हेक्क्याङ् आल्ल लायोःल्ले कुयुक्को
आन्वाऱनेन्लो ॥ हेक्केःल्ले आल्लआङ्धो लायो चोःक्मार वाऱमा
मेनुऱनेन्लो ॥

3 आनिऱ ख्रिस्त येसुओ बप्तिस्मा आबोःक्खेल्ले खुनेऱनुए आस्ये
केलऱबान् कुसिङ् केन्निःत्तुम्मिन्बि?

4 खेल्ले चोगुल्ले आनिऱग बप्तिस्मालाम् सिःमेन्नो खुनेऱनु
आहुम्मिङ्, हेक्केःल्ले ख्रिस्तेन्पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले
मिमिदिङ्गेन् कुमुक्साम्मिल्ले सिःमेन्लाम्बा कुहिङ्वेत् चोगुबा
कुइसिःक् आनिऱआङ् कुसङ् हिङ्मन्नो आहिङ्लो ॥

5 आनिऱ कुसिःमेन्नो खुनेऱनु थिक्हुप् आबोःक्खेआङ् आवाऱने
फाऱग्न ख्रिस्तेन्सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्गेबा हेक्के आनिऱआङ्
खुनेऱनुए सिःमेन्लाम् याम्मो आहिङ्लो ॥

6 लायोःल्ले कुयुक्किन् आनिऱ हिङ्मन्नोलाम् मेक्ल हेक्क्याङ्
आल्लआङ्धो लायोरे कुयोःक्पा आम्बोःङ्डिन्ल फाऱआङ् आनिऱ
तगिस्मा हिङ्मन्निन् ख्रिस्तेन्नु सिलाम्साक्मा सिङ्डो फोःन्देआङ्
वाऱ केलऱबान् कुसिङ् आनिःत्तुम्,

7 थेआङ्भेल्ले आत्तिन् स्येआङ् वाऱ खेन् लायोःल्ले कुयुक्कोनु
चोःक्युम्भोबा पोःक्खेआङ् वाऱरो ॥

8 आल्ल आनिऱ ख्रिस्तेन्नु सोरिक् आस्येआङ् आवाऱने
फाऱग्न खुनेऱनुए आनिऱआङ् याम्मो आहिङ्लो फाऱआङ् नसाःन्
आजोगुम्लो ॥

9 ख्रिस्तेङ्ग स्येआङ् कुहिङ्वेत् पोःक्खेबाल्ले आल्ल याम्मो मेसिःनेन्लो केलऱबान् आनिऱ आनिःसुम्लो ॥ हेक्केःल्ले आल्लआङ्धो खुनेऱ सम्दाङ् सिःमेल्ले युक् मेगत्तुन्लो ॥

10 ख्रिस्तेन्स्येल्ले लायोःल्ले कुमुक्साम्मिन् नाःम्मा फाऱआङ् सदादिङ्गे लागि खुनेऱ थिक्केङ्ङो स्ये, कर आल्ल खुनेऱ कुहिङ्वेत् वाऱरो, हेक्क्याङ् कुहिङ्मन्निन् खुनेऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाऱ ताःमा फाऱआङ् हिङ्लो ॥

11 हेक्केलऱरिक्के कुसिवेत् मनाःल्ले लायो मेजोगुम्बा कुइसिःक् खिनिऱ लायो चोःक्माओ केस्येऱङ् कर ख्रिस्त येसुःन्नु थिक्कह्पु केबोःक्खिआङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाऱ ताःमारे लागि केहिङ्ङिबा फाऱआङ् निङ्वाऱ इःत्तेम्मेऱओ ॥

12 खेल्ले चोगुल्ले लायोःल्ले खिनिऱ नासिङ्गेन् थक्किन् युक्का मेबाङ्घेम्मिन्नेऱओ, मेःन्ने फाऱग्र फेन् निङ्वाऱङ्ङिल्ले कुबाःन्निन् तेन्दिङ् केजोगुम्लो ॥

13 खिनिऱ थक्कोबा याम्लक्हाऱ ताप्फेःम्बा याःम्बक् चोःक्मारे लागि लायोःन् मेदोःन्देम् मेबिरेम्मिन्नेऱ ॥ खेल्ले कुलेक्वा सिःमेन्लाम् हिङ्मन्नो केदाःबा मनाहाऱ कुइसिःक् खिनिऱ आबाङ्गे निङ्वाऱफुमाङ्ङो तोःन्नाऱसिम्मेऱ, हेक्क्याङ् खिनिऱ याम्लक्हाऱ साम्योनिबा याःम्बक् चोःक्मारे लागि निङ्वाऱफुमाङ्ङो तोःन्देम्मेऱओ ॥

14 खिनिऱ सम्दाङ् लायोःन् युक् चोःक् मेबाङ्घेम्मिन्नेऱ, थेआङ्ङेल्ले खिनिऱ साम्योथिम्मिल्ले कुयुक्को केहोःप्तिऱ, कर निङ्वाऱफु लुङ्गुम्मिल्ले कुयुक्को केवयिऱरो ॥

साम्योनिमाल्ले कुयोःक्पा

15 कन् काक् फाऱङ्ङुग थेमाबे? आनिऱ साम्योथिम्मिल्ले कुयुक्को आहोःप् कर निङ्वाऱफु लुङ्गुम्मिल्ले कुयुक्को आवाऱबाल्ले लायो चोगुम्बि? आप्फाल्लेआङ् चोगुम् मेःन!

16 आत्तिन्हाऱ इङ्जाःङ्खेम्मा केदेन्दिऱ, बा खेल्ले कुयोःक्पा केबोःक्खिऱ केलऱबान् केन्निःसुम्मिन्बि? लायोःल्ले कुयोःक्पा केबोःक्खिऱने फाऱग्र खिनिऱ केस्येऱइ, कर निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुइङ्जाःङ्ङिन् केघेप्सुम्ने फाऱग्र खिनिऱ साम्योनिबा केबोःक्खिऱरो ॥

17 कर खिनिऱ लायोःल्ले कुयोःक्पा केबोःक्खिऱआङ् केवयिसाङ्, आल्ल खिनिऱ केहुऱआसिबा निसाम्मिन् सिक्कुङ्मोनुए केइःप्पा केनाःप्पा केबोःक्खिऱआङ् केवयिबाओ निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नोगेन्लो ॥

18 खिनिऱग लायोःलाम् चोःक्युम्भो केघोःसुम्माङ् साम्योनिबा याःम्बक् चोःक्मा फाऱआङ् कुयोःक्पा केबोःक्खिऱआङ् केवयिऱरो ॥

19 खिनिऱ कुसिङ् निःप्मा केसुक्कुत्तुल फाऱआङ् हिम्दाङ्बान् नु योःक्किल्ले कुबिःन् ओगप् चोगुङ्गल पत्तारो ॥ खिनिऱ आबाडे याम्लक्किन् तगि याम्पि केजिःम्बा नु फेन् याःम्बक्किल्ले कुयोःक्पा पोःङ्से केदोःन्दुम्माङ् केवयिबा कुइसिःक्, आल्ल सेसेगेन् सुत्थो पोःङ्मारे लागि साम्योनिबाल्ले कुयोःक्पा पोःङ्से खिनिऱ याम्लक्किन् तोःन्देम्मेऱओ ॥

20 खिनिऱ लायोःल्ले कुयोःक्पा केवयिल्ले साम्योनिबाल्ले कुयुक्को केहोःप्तिरो ॥

21 खेन् येम्मो केजोगुम्बा पाःन्हाऱलाम् आल्लो सिरिङ् केमयिल्ले थे इन्धाःक् केघोःसुम्बे? कुनुप्पोग खेन् पाःन्हाऱरे मेन्नुप्पनाबा सिःमेन्नो केगेत्तिऱरो ॥

22 कर आल्लोग खिनिऱ लायोःलाम् चोःक्युम्भो केघोःसुम्माङ् केवयिऱ, हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुयोःक्पा केबोःक्खिऱआङ् केवयिऱरो ॥ खेल्लेग सेसेगेन् सुत्थो केजोगिऱ, हेक्क्याङ् कुनुप्पो खेल्ले मेन्नुप्पनाबा हिङ्मन्तो केगेत्तिऱरो ॥

23 थेआड्भेल्ले लायोरे आबिबा नाम्याक्किङ्ग सिःमेन्लो, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आम्भा आबिबा पर्धाःम्मिङ्ग आनिऱ दाड्बा ख्रिस्त येसुओलाम् मेन्नुप्पनाबा हिड्मन्लो ॥

7

साम्योथिमिल्ले कुर्याःम्बेओ मेःक्खिम्लाम् कुबि

1 आल्ल साम्योथिम् केलेबा केनिःबा आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, इङ्गाऱ पाःप्पा कोःतुड्बा पाःन्निन् कुसिड् केनिःतुम्लो ॥ साम्योथिमिल्लेग मनाःन् कुहिड्वेत् वाऱर थारिक्कलक् युक्तुऱ ॥

2 मेःक्खिमिल्ले कुबिधिक् पिनिड्लो, मेःक्खिक् केबोःड्मा मेन्छुमाऱइन् इत्थुङ्गेन् कुयेम्बाऱइन् हिड्डाड् वाऱर थारिक् साम्योथिमिल्ले खेन् कुयेम्बाऱइन्नु इधेःक्खुआड् वाऱ ॥ कर कुयेम्बाऱइन् सिःने फाऱग्र खेन् मेःक्खिम्लाम् चोःक्युम्भोमा पोःड्लो ॥

3 हेक्केलऱरिक्के कुयेम्बाऱइन् कुहिड्वेत् वाऱरण खेल्ले वेऱ मनाःन्नु मेःक्खिक् चोगुने फाऱग्र खेङ्ग साम्योथिमिल्ले चाराम्मा याःम्बक् केजोःक्मा मेत्तुऱरो ॥ कर कुयेम्बाऱइन् सिःआड्ग खुनेऱ मेःक्खिम्लाम् चोःक्युम्भोमा पोःड्लो, हेक्कयाड् खेल्ले वेऱ मनाःन्नु मेःक्खिक् चोगुल्ले चाराम्मा याःम्बक् चोगुबा मेबोःड्नेल्लो ॥

4 हेक्केःल्ले फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, ख्रिस्तेन्स्येःल्ले खिनिऱआड् साम्योथिमिल्ले कुर्युक्किल्ले इगेभुत्तिआड् केवयिबाओलाम् केबाःक्खिरो ॥ हेक्केःल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलागि आनिऱ नुःबा याःम्बक् चोःक्मा आसुक्कुत्तुम्ल फाऱआड् आनिऱग सिःमेन्लाम्बा कुहिड्वेत् केबोःड्बान्नु थिक्हुप् आबोःक्खेआड् आवाऱरो ॥

5 आनिङ्ग लायोबा सुत्नाःल्ले आयुक्तेआङ् आवयेल्ले साम्योथिमिल्ले आनिङ् नासिङ्गेन् थक्को लायोबा निङ्वाङ्इन्फोःक्खुआङ् आनिङ् आजोगुम्बा फेन् याःम्बक्किल्ले सिःमेन् तारुङ्गरो ॥

6 कर आल्लोग, तगि आनिङ् सम्दाङ् युक् केजोःक्पा साम्योथिम्लाम्बा चोःक्युम्भो आघोःसुम्माङ् आवाङ् ॥ आल्ल आनिङ्ग साप्तेआङ् केबप्पा साम्योथिमिल्ले कुयुक्को आवयेल्ले सेवा आजोगुम्बा हेक्के मेःन्, कर सेसेमाङ्ग्लाम्बा कुसङ् हिङ्मन्नो सेवा आजोगुम्लो ॥

साम्योथिम् नु लायो

7 हेक्केःल्ले आनिङ् थे पाःप्माबे? साम्योथिमिन् लायोबि? सेक्खासाङ् मेःन्लो! कर साम्योथिमिन् होःप्तेल्लेग इङ्गाङ् आहिङ्मन्नोबा लायोहाङ् मेन्निःबान्मेन् ॥ थेआङ्भेल्ले साम्योथिमिल्ले, “खेनेङ् मेघिःप्सेन्नेङ्” फाङ्आङ् मेबाःत्तुन्निल्लेग इङ्गाङ् खिःम्मान् ताप्फेःम्बारो केलङ्बा पाःन्निन् कुसिङ् मेनिःत्तुङ्ङिन्बारो ॥

8 कर कन् लायोःल्ले साम्योङ्ङाःङ्गलाम् सुयेम्खोःसुआङ् इङ्गाङ् आसिगाङ् काक् परिकलेन् खिःम्मा निङ्वाङ्इन्फोःक्खु ॥ थेआङ्भेल्ले साम्योथिमिन् होःप्तेल्लेग लायोःल्ले कुमुक्साम् होःप्तेबारो ॥

9 तगि इङ्गाङ् साम्योथिमिन् कुसिङ् मेन्निःत्ते वयाङ्ङिल्ले नुःबा वये, कर साम्योङ्ङाःङ्ङिन् कुसिङ् निःत्तुङ्ङिल्ले इङ्गाङ् आहिङ्मन्नो लायोःन् कुहिङ्वेत् पोःक्खेआङ् इङ्गाङ् स्याङ्ग्लो ॥

10 कन् साम्योङ्ङाःङ्ङिल्लेए मेन्नुप्पनाबा हिङ्मन् ताःप्मा केबोःङ्बा वये कर खेल्लेग सिःमानि तारु केलङ्बान् निङ्वाङ् खोःसुङ्ग्लो ॥

11 थेआड्भेल्ले लायोःल्ले साम्योइड्जाःड्लाम् सुयेम्खोःसुआड् इड्गाऱ इड्लेक्ताड्लो, हेक्क्याड् बा कन् साम्योइड्जाःड्लाम् इड्गाऱ सेराड्लो ॥

12 हेक्केसाड् साम्योथिम्मिन् सेसेबा चोःक्पाल्ले कुइड्जाःड्हाऱ सेसेबा, साम्योनिबा नु नुःबा चोःक्लो ॥

13 हेक्केःल्ले नुःबा पाःन्निल्ले इड्गाऱ आलागि सिःमेन् तारुबि? मेदारुन्लो, कर लायोःन् लायोएरो लऱरिक् कुसिड्निःप्मा आसुकुतुम्ल फाऱआड् लायोःल्ले नुःबा पाःन्लाम् इड्गाऱओ याम्साग्मेन् सिःमेन् तारु, हेक्केःल्ले साम्योइड्जाःड्डिल्ले चोगुल्ले लायोःन् आल्लसाड् साऱरिक् लायोबा चोःक् फाऱआड् निःसुड्लो ॥

नेत्छि परिक्पा मेन्छाम् सुत्ना

14 साम्योथिम्मिन् याम्साम्बा चोःक् लऱरिक् कुसिड् आनिःतुम्माड् वाऱ, कर इड्गाऱ याम्साम्बा मेजोःक्कान् हेक्क्याड् योःक्पाहाऱ मेदोःक्पा कुइसिःक् इड्गाऱआड् लायोओए तोःक्ताड्डाड् वाऱआरो ॥

15 इड्गाऱ चोगुड्बा पाःन्निन् कुसिड् मेनिःत्तान्, थेआड्भेल्ले चोगुड् लऱरिक् निड्वाऱ चोगुड्बान् मेजोःक्कान्, कर इड्गाऱ चिःतुड्बा पाःन्निन्ने चोगुड्लो ॥

16 हेक्क्याड् इड्गाऱ चोगुड्बा पाःन्निन् ताप्फेःम्बा चोःक् फाऱआड् निःसुड्ने फाऱग्र साम्योथिम्मिन् नुःबा चोःक् लऱरिक् तेन्दिड् चोगुड्बा पोःड्लो ॥

17 खेल्ले चोगुल्ले, आल्ल हेक्के केजोःक्पेन्इड्गाऱ मेःन्, कर इड्गाऱओ केवाऱबा लायोःल्ले चोगुबारो ॥

18 थेआड्भेल्ले लायोःल्ले कुधिम् वाऱआबाल्ले इड्गाऱ आसुत्नाओ थेआड् नुःबा पाःन् होःप् फाऱआड् कुसिड्निःतुड्लो ॥

हेक्केलरिक् इङ्गाऱ नुःबा पाःन्हाऱ चोःक्मा निङ्वाऱ क्तुङ्साङ्
चोःक्मा मेसुकान्लो ॥

19 थेआङ्भेल्ले नुःबा पाःन्हाऱ चोःक्मा निङ्वाऱ चोगुङ्,
खेन् मेजोःक्कान्, कर ताप्फेःम्बा पाःन्हाऱ मेन्जोःक्मा निङ्वाऱ
चोगुङ्बान्ने चोगुङ्ल वाऱआरो ॥

20 हेक्केलरिक् इङ्गाऱ मेन्जोःक्मा निङ्वाऱ चोगुङ्बा पाःन्हाऱ
चोगुङ्ने फाऱग्र कन् केजोःक्पाङ्ग इङ्गाऱ मेःन्, कर इङ्गाऱओ
केवाऱबा लायोःल्ले हेक्के चोगुबारो ॥

21 अक्खेलरिक् कन् थिम्मिल्ले याःम्बक् चोगुबा इङ्गाऱ
निङ्वाऱ खोःसुङ्-इङ्गाऱ नुःबा पाःन् चोःक्मा निङ्वाऱ
चोगुङ्डिल्ले ताप्फेःम्बान् इङ्गाऱनुए वाऱरो ॥

22 थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ आसिक्लुङ्मोनुए निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले
कुसाम्योथिम्मो सःतारो ॥

23 कर इङ्गाऱओग वेऱस्मा मुक्साम्मिल्ले याःम्बक् चोगुबा
निःसुङ् ॥ खेन् मुक्साम्मिल्लेग इङ्गाऱ आबाडे आनिङ्वाऱइल्ले
इःप्मा नाःप्मा कोःत्तुबा थिम्मिल्ले कुदक्लेङ्वाओ थङ् चोगुऱ,
हेक्क्याङ् लायोओ पुङ्लाधाबा चोःक्काआङ् लायोःल्ले इङ्गाऱ
युक्कारो ॥

24 ए, इङ्गाऱग आक्खेन् साऱरिक् पप्पामा मनाआबे? कन् लायो
नु सिःमेल्ले युक्तुबा हिङ्मन्लाम् हाःत्ले सेःप्मा सुक्काबे?

25 निङ्वाऱफुमाङ्डिन् नोगेन्लो! आनिऱ दाङ्बा येसु
ख्रिस्तलाम्बाए निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले आसेःप्लो! खेल्ले चोगुल्ले
आनिङ्वाऱओ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुसाम्योथिम्मिल्ले कुसेवा
चोगुङ्, कर लायोबा थिम्मिल्ले थिम्सुबा सुत्नाओग लायोःल्ले
कुसेवा चोगुङ्लो ॥

सेसेमाङ्ङिल्ले कुमुकसाम्लाम् हिङ्मा

1 खेल्ले चोगुल्ले आल्ल ख्रिस्त येसुःन्नु थिक्हुप् केवाऱबाहाऱ
निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले आप्तिक् मेगुःतुन्छिन्,

2 थेआङ्ङेल्ले ख्रिस्त येसुलाम् मेन्नुप्पनाबा हिङ्मन् केबिबा
सेसेमाङ्ङिल्ले कुमुकसाम्लिल्ले लायो नु सिःमेल्ले कुमुकसाम्लाम्
चोःक्युम्भो पिराङ्ङाङ् वारो ॥

3 लायोबा सुत्नाःल्ले चोगुल्ले साम्योथिमिल्ले चोःक्मा
मेसुक्तुम्बा पाःन्निन् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले चोगुरो ॥ खुनेऱ आबुगेन्
कुस्साःन् मेन्छाम् याप्मिहाऱरे मेजोगुबा लायोःल्ले लागि
सिदुङ्जभा पोःङ्से लायोबा मना कुइसिःक्पा नासिङ्गेन् थक्को
पाङ्घु युःसुआङ् नासिङ्गेन् कुधक्किल्ले आनिऱ लायोःन्
मेक्खुरो ॥

4 अक्खेलऱरिक् लायोबा सुत्ना कुइसिःक् मेःन्, कर सेसेमाङ्
कुइसिःक् आहिङ्ङिल्ले साम्योथिमिल्ले नाःक्तुबा साम्योनिबा
पाःन्हाऱ काक् आनिऱ चोःक्मा आसुक्तुम्ल फाऱआङ् खुनेऱ हेक्के
चोगुबारो ॥

5 लायोबा सुत्नाःल्ले निङ्वाऱ चोगुबा कुइसिःक्
केहिङ्बाहाऱरेग खेन् सुत्नाःल्ले कुनिङ्वाऱ ताःमाओए निङ्वाऱ
मेबिरुऱ, कर सेसेमाङ्ङिल्ले पाःतुबा कुइसिःक् केहिङ्बाहाऱरेग
सेसेमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाऱ ताःमाओए निङ्वाऱ मेबिरुऱरो ॥

6 आनिऱ निङ्वाऱइन्लायोबा सुत्नाःल्ले
युक्मा आबाङ्घुम्मिल्लेग आसिःरो, कर आनिऱ
निङ्वाऱइन्सेसेमाङ्ङिन्युक्मा आबाङ्घुम्ने फाऱग्र मेन्नुप्पनाबा
हिङ्मन् नु सनारुङ् आघोःसुम्लो ॥

7 थेआङ्ङेल्ले लायोबा सुत्नाःन् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले
कुदक्केङ्वाओ पोःक्लो ॥ खेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले
कुसाम्योथिमिन् मेइःतुन् मेनाःतुन् हेक्क्याङ् इःप्मा नाःप्माआङ्

मेसुक्तुन्लो ॥

8 लायोबा सुत्नाःल्ले युक्तुसिबाहाऱे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ ताःमा मेन्छुक्तुन्लो ॥

9 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेसेमाड्डिन् खिनिऱओ सेक्खाए वाऱने फाऱग्र खिनिऱग लायोबा सुत्नाःल्ले कुमना मेःन्निड्, कर सेसेमाड्डिल्ले कुमनानिड्लो ॥ हेक्क्याड् आत्तिन् मनाःन्नु ख्रिस्तेऱे कुसेसेमाड्डिन् होःपूखेन् ख्रिस्तेऱे कुमना मेःन्लो ॥

10 कर ख्रिस्तेन्खिनिऱओ वाऱने फाऱग्र खिनिऱ नासिड्गेन् थक्किन् लायोःल्ले चोगुल्ले सिःसाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःन्नेबा केबोःक्खिबाल्ले चोगुल्ले खिनिऱ याम्साम्मिन् हिड्लो ॥

11 हेक्क्याड् येसुःन् सिःमेन्लाम् कुहिड्वेत् केजोःक्पाल्ले कुसेसेमाड्डिन् खिनिऱओ वाऱने फाऱग्र बा खेन् खिनिऱओ केवाऱबा सेसेमाड्डिल्लाम् ख्रिस्त येसुःन् सिःमेन्लाम् कुहिड्वेत् केजोःक्पाल्ले खिनिऱआड् कुहिड्वेत् केजोगिऱरो ॥

12 खेल्ले चोगुल्ले फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे आनिऱ मेन्जोःक्के मेम्बोःड्मनाबा पाःन्हाऱ वाऱ, कर लायोबा सुत्नाःल्ले निड्वाऱ चोगुबा हेक्केए चोःक्मा मेबोःड्नेल्लो ॥

13 खिनिऱ लायोबा सुत्नाःल्ले निड्वाऱ चोगुबा कुइसिःक् केवयिऱने फाऱग्र खिनिऱ केस्येऱइरो, कर सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् लायोबा याःम्बक्हाऱ केलेरुम्ने फाऱग्र केहिडिऱरो ॥

14 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेसेमाड्डिल्ले लाम्लोसुसिबाहाऱए निड्वाऱफुसाःसिरो ॥

15 खिनिऱ केघोःसुम्बा सेसेमाड्डिल्ले निड्वाऱफुमाड्डिन्नु केगिबा योःक् केन्जोगिन्, कर खुनेऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसिःड्साः केजोगिआड् वाऱ ॥ हेक्केलऱरिक् खुनेऱलाम्बा निड्वाऱफुमाड्डिन् “पानुदिड्आम्बौ” मेप्पा आसुक्तुन्लो ॥

16 हेक्केलरिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेसेमाड्डिन् आनिऱ याम्साम्मिन्नु तड्डाड्ड “खिनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुस्साःनिड्डलो” फाऱआड्ड आमेऱलो ॥

17 हेक्क्याड्ड कुस्साः आबोःक्खेबाल्ले चोगुल्ले आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलक् केघोःबासिरो ॥ सेक्खाए खुनेऱनु सोरिक् इड्डाःड्ड आघोःसुम्ल फाऱआड्ड खुनेऱनु सोरिक् इनोगेन् तुक्खेआड्ड आजाने फाऱग्र आनिऱग येसु ख्रिस्तेन्नु सोरिक् लक् केघोःबासिआड्डलो ॥

केदाःबा मिमिदिड्ड

18 खुनेऱ याड्डसि आबिबा मिमिदिड्डिन्नु तड्डमाल्लेग कन् येम्मो आनिऱ आदुमुम्बा इनोगेन् तुक्खेःन् थेआड्ड मेःन्लो फाऱआड्ड इःनुड्डलो ॥

19 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेक्खाबा कुस्साःहाऱ ओसेःन्दाड्ड पोःड्डमा येम्मिन् नावागेन् चड्डःतिल्ले साऱरिक् निड्वाऱ इगेःक्काड्ड हाड्डघुर वाऱरो ॥

20-21 थेआड्डभेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले चोगुबा नावागेन् चड्डःतिन् फेऱ्लारे, हेक्केग आबाडेग मेःन्, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ कुइसिःक् हेक्के पोःक्खेबारो ॥ कर नावागेन् चड्डःतिल्ले किःमा पेःक्मालाम्बा ताड्डसेःप्पाड्ड निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुस्साःहाऱरे खुनिऱ मिमिदिड्डेगेन् चोःक्युम्भोःन् मेघोःसुर केऱऱबान् साऱरिक् निड्डसाड्ड चोगुर वाऱ ॥

22 कन् केरेक् नावागेन् चड्डःतिन् सावाःम्मा तुड्डिल्ले तरुमा मेऱ्छिमाऱड्डन् कुइसिःक् आल्ल थारिक्याःप्पा नु तुक्खे चाःबान् आनिऱ आनिःसुम्लो ॥

23 नावागेन् चड्डःतिल्लक् मेःन्, कर काक्नु तगिबा लक् कुइसिःक् सेसेमाड्डिन् केघोःबा आनिऱआड्ड आयाःऱल्ल

आवाऱरो ॥ आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आबाडे कुरसाः आजोःक्काड् आनिऱ आबाडे नासिङ्गेन् थक्किल्ले लायो नु तुक्खेलाम् चोःक्युम्भो खोःसुर फाऱआड् आयाःतल आहाड्घुम्ल आवाऱरो ॥

24 थेआड्भेल्ले आनिऱ सेन्लप् आघोःसुम्माड्धोए कन् सेक्खाबा निड्साड्डिन् आगत्तुम्माड् वाऱ ॥ निःमनाबा पाःन्निन् निड्साड् आन्जोगुम्मिन्लो ॥ आल्ल तगिसा कत्तुबा पाःन्निन् हाःतले निड्साड् चोगुऱबे?

25 कर आनिऱ आल्ल थारिक् मेड्घोए आवाऱबा पाःन्निन् निड्साड् आजोगुम्मिल्ले खेन् खोःमा फाऱआड् नासि आधःत्तुम्माड् आहाड्घुम्लो ॥

26 सेसेमाड्डिल्लेआड् आनिऱ केसाक्पाओ आधाआड् आवाऱडिल्ले कुभाऱ आबिऱरो ॥ खेन् येम्मो आक्खेलऱरिक् तुवा चोःक्मा आनिऱ आल्लेस्सुम्मिन्, कर आनिऱ पाःप्माए सुक्मेन्देप्पनाबा पाःन्सुत्लाहाऱरेन् आनिऱ याःप्मानु सेसेमाड्डिल्ले आनिऱ लेक्वा पेलिगेन् तुवा चोगुऱरो ॥

27 हेक्क्याड् आनिऱ सिक्कुड्माओबा पाःन् केनिःबा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसेमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱइन्निःसुऱरो, थेआड्भेल्ले सेसेमाड्डिल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ कुइसिःक् नसानिबाहाऱरे लागि निड्वाऱफुमाड्डिन्नु पेलिगेन् तुवा चोगुऱरो ॥

निड्वाऱफु मिःम्जिलाम्बा थेःल्लेआड् सेम्मा आन्छुक्नेन्

28 निड्वाऱफुमाड्डिन् मिःम्जि केमेप्पा, कुनिड्वाऱ कुइसिःक् उःत्तुसिबाहाऱरे लागि, खुनेऱ केरेक् पाःन्हाऱ नुःबाए पोःड्ल चोगुऱ केलऱबान्नाड्आनिऱ कुसिड् आनिःत्तुम्लो ॥

29 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमनाहाऱ उन्छेःन्छा कुसिड्निःत्तुसिआड् आबुगेन् कुरसाःन् कुइसिःक्के पोःड्से

सेगुसिरो ॥ हेक्केलहरिकके यरिक् फुनुसाह नु नेनुसाहहाओ
खुनेह तुम्बा पोःक्खेरो ॥

30 हेक्क्याड् आत्तिन्हाह तगिसा सेगुसि, खेड्हाहग
उःत्तुसिआड्लो ॥ आत्तिन्हाह उःत्तुसिह, खेड्हाहग आप्तिक्
मेःन्नेबाआड्चोगुसिहरो ॥ आत्तिन्हाह आप्तिक् मेःन्नेबा चोगुसिह,
खेड्हाहग कुमिमिदिड्डिन्नाड् पिरुसिहरो ॥

31 हेक्केने फाहग आनिह थे आबाःत्तुम्बाबे? निड्वाहफुमाड्डिन्
आनिह लेप्माड् वाहने फाहग आनिह तक्लेड्वाओ हाःत्ताड् पोःक्मा
मेसुकनेन्लो ॥

32 निड्वाहफुमाड्डिल्ले आबाडे आबुगेन् कुस्साःन्ने मेदाड्घुन्,
कर आनिह केरेक्ले लागि खुनेह सिःमा पाड्घु ॥ खुनेह ख्रिस्तेन्ने
आबिरेल्ले काक् पाःन्हाहआड् आक्खेलहरिक् आनिह पिमा
आन्छुकनेन्बे?

33 निड्वाहफुमाड्डिल्ले सेगुसिबाहाह हाःत्ले आप्तिक् कुःप्मा
सुकतुसिहबे? हाःत्लेआड् मेसुकतुन्छिन्, थेआड्भेल्ले आप्तिक्
मेःन्नेबा केजोःक्पाड्ग निड्वाहफुमाड्डिन्नेरो ॥

34 आनिह हाःत्ले पाःन् थिक्मा आसुकपे? हाःत्लेआड्
आन्छुकनेन्लो, थेआड्भेल्ले ख्रिस्त येसुःन् स्येआड् आल्ल
खुनेहग सिःमेन्लाम् कुहिड्वेत् पोःक्खे, हेक्क्याड् खुनेह
निड्वाहफुमाड्डिल्ले कुजुप्साड्लेप्माड् युड्लो, हेक्क्याड् आनिह
लागि पेलिगेन् तुवाआड् चोगुर युड्लो ॥

35 हाःत्ले ख्रिस्तरे कुमिःम्जिलाम् सेम्मा आसुकपे? येत्तुक्खे,
इनोगेन् तुक्खे, निड्घुम्, साक्, चाड्मा वाःप्मा होःप्मा, किप्मा
केघुःबा येम् इग्र सिःमेल्ले सेम्मा आसुक्पि?

36 साम्योसाप्लाओ अक्खेलहरिक् साप्तेआड् पत्,

“खेनेह नसाःन् चोःक्कासिगेबाल्ले थिक्याःन्धक् मेसेरिगेहरो ॥

सेप्मा केबोःड्बा मेऴ्लुक् कुइसिःक् मनाहारै मेमेत्तिगेरो ॥”*

37 कन् काक् पाःन्हारओ आनिः लुड्माः केदुक्पा ख्रिस्तलाम्बा आनिः थड् केनाःम्बान्नुःल्लेआड्यम्बा आबोःक्खेआड् आवारो ॥

38 थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिःम्जिलाम् आनिः थेःल्लेआड् सेम्मा आन्छुक्नेन्लो केलःबान् निःसुड्सुरुड्डाड् वाःआरो ॥ सिःमेन् नु हिड्मेऴ्ले, माड्लाइड्बाहारै नु फेन्साम्हारै, कन् येम् नु तायेम्बा पाःन्हारै, इग्र आत्तिन् मुक्साम्हारैआड् सेम्मा आन्छुक्नेन्,

39 इक्सादिड् खाम्बेःक्किल्ले कुजड्धाड्बा नु कुसिगाड्बा, इग्र काक् नावागेन् चड्ःतोबा मुक्साम् थेःल्लेआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिःम्जिलाम् सेम्मा आन्छुक्नेन्, थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले आनिः दाड्बा ख्रिस्त येसुलाम् लुड्माः आदुक्तेआड् वारो ॥

9

निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेगुसिबा सुवाड्

1 इड्गाः पाःप्मा निड्वाः इःत्तुड्बा पाःन्निन् सेक्खाएरो ॥ इड्गाः ख्रिस्तरे कुमनाआ हेक्क्याड् इड्गाः इड्लेक् मेबाःत्तान्लो ॥ आघासिड्डिन्नु सेसेमाड्डिल्ले इड्गाः पाःत्तुड्बा पाःन्निन् सेक्खाए चोःक्लो फाःआड् निःन्धो चोःक्सुरो ॥

2-3 आमिःम् इस्राइलि फुःनुसाः नु नेःनुसाःहारै खुनिः लागि इड्गाः निड्वाःओ तुक्खेःल्ले साःरिक् याःन्दाड्डाड् वाःआरो ॥ आबाडे आसुवाड् इस्राइलिहारै सेन्लप् खोःमा मेसुक्तुल्लेग इड्गाः खुम्दिड्डो थाःमा नु ख्रिस्तलाम् लाःत्लाःत् पोःड्मा सुक्ताड्बामेन् ॥

* 8:36 ०००००००००००००००० ०००० ००.२२

4 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले इस्राइलिहाऱ आबाडे कुस्साः पोःड्से सेगुसिआड् कुमिमिदिड्डिन् खेड्हाऱ ओसेःन्धाक्तुसि ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱनु माड्हुऱहो चोगुआड् साम्योथिम्मिन् पिरुसि ॥ खेड्हाऱए निड्वाऱफुमाड्डिल्ले माड्हिम्मोबा सेवा चोःकमान् नु यरिक् माड्हेक्हाऱ पिरुसिरो ॥

5 कुमिड् केसेबा अब्राहाम, इसहाक नु याकुबेन्* खेड्हाऱरे आबाडे खुनिऱ ताक्थेबासिरो, हेक्क्याड् येसु ख्रिस्तेन्मेन्छाम्गेन् थक्को खुनिऱ सुवाड्डोए सावाःन्छिड्डलो ॥ खुनेऱए केरेक् सम्दाड् हाड् केजोःकपा निड्वाऱफुमाड्डलो ॥ सदादिड् कुनारा मेभोःसुरो! आमेन् ॥

6 कड्ग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेड्हाऱनु चोगुबा माड्हेक्हाऱग् मेगेरेम्बा मेःन्लो, थेआड्भेल्ले इस्राइल सुवाड्डलाम्बा सागेवाःन्छिड्डबाहाऱ केरेक्क सेक्खाबा इस्राइलि मेःन्छिरो ॥

7 अब्राहामरे कुमुऱइदाड्सा मेबोःड्डिल्लेसा केरेक् सेक्खाबा कुस्साः मेम्बोःड्नेन्लो ॥ कर साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्तेआड् पत्, “माड्हेक्चोगुड्डबा केस्साः इसहाकलाम्मे केमुऱइदाड्साहाऱ मेबोःड्डलो ॥”*

8 कन् फाऱइड्ग अब्राहामरे नासिड्गेन् कुधक्कोलाम् सागेवाःन्छिड्डबाहाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुस्साःसि केलऱबा पाःन् मेःन्लो, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पिने फाऱआड् पिरुबा माड्हेक्कलाम्बा सागेवाःन्छिड्डबाहाऱए अब्राहामरे सेक्खाबा कुमुऱइदाड्सासिरो ॥

9 खेन् माड्हेक्किल्ले अक्खे पाःत्तुरो, “आन्नेम्माऱ बा कन् येम्मो इड्गाऱ नुःड्डा ताआरो, हेक्क्याड् केमेःत् साराःल्ले लत्छा

* 9:5 ०००००००० ०००० ००००००० ००००० ००००००००००००
०००००००००००००००००० ००००००००० ००००००० ०००० (तोलिड्सोमु
३२.२८) ॥ * 9:7 ०००००००००० ००.१२-निड्वाऱफुमाड्डिल्ले अब्राहामरे कुस्साः
ड्समाएलेन् मेःन्, कर इसहाकेन् सेगुरो ॥

येम्बित्छाऱसा कतुऱरो ॥”*

10 हेक्केरक् मेःनु, कर आनिगे ताक्थेबा इसहाकलाम् कुमेःत् रिबेक्काःल्ले काप्साबासाःहाऱ कतुसिआङ् वये,

11-13 कर खेन् काप्साबासाःहाऱ सावाःन्छिङ्मानुःल्ले तगिए, खेङ्हाऱरे नुःबा नु ताप्फेःम्बा याःम्बक् थेआङ् मेन्जोःक्के, निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले रिबेक्काःन् अक्खे मेत्तुआङ् वयेरो, “तुम्बाल्ले फोऱबान् सेवा चोगुऱरो ॥”* निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले पाःत्तुबा कुइसिःक् साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्तेआङ् पत्, “इङ्गाऱ याकुबेन् लुङ्माऱ तुक्तुङ्, कर एसाउःन् चिःत्तुङ्लो ॥” अक्खेलऱरिक् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले मनाहाऱरे खुनिऱ याःम्बक्किन् ओमेत्तुआङ् मेःनु, कर खुनेऱ आबाडे कुनिङ्वाऱसोःक् कुइसिःक् सेगुऱ केलऱबा पाःन्निन् निःन्धो चोगुरो ॥

14 हेक्केःल्ले आनिऱ थे पाःप्माबे? निङ्वाऱफुमाङ्डिन् नुःरिक्काङ् खासेन् मेलोःन्नेन्बि? सेक्खासाङ् मेःन्लो!

15 थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले मोसाःन् अक्खे मेत्तु, “आत्तिन् नुःरिक् मेप्मा निङ्वाऱ चोगुङ् खेन् नुःरिक् मेत्तुङ्, हेक्क्याङ् आत्तिन् लुङ्माऱ तुक्मा निङ्वाऱ चोगुङ् खेन् लुङ्माऱ तुक्तुङ् ॥”*

16 खेल्ले चोगुल्ले मनाहाऱरे निङ्वाऱ चोःक्माल्ले इग्र तम्मिन् चोःक्माल्लेग मेःनु, कर निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले लुङ्माऱ आदुक्तेबालाम्काक् पाःन्हाऱ ताःरो ॥

17 थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाओ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले फारोहाङ्डिन् अक्खे मेत्तुआङ् पत्, “खेनेऱ केसम्दाङ् आमुक्साम्मिन् ओसेःन्दाङ् चोगुङ्डाङ् काक् इक्सादिङ्

* 9:9 □□□□□□□□□□ □□.१०, १४ * 9:11-13 □□□□□□□□□□ □□.२३,

मलाकि १.१-२ * 9:15 □□□□□□□□□□ □□.१९

खाम्बेःकमो आमिङ्ङिन् इङ्भोःर केलऱबा निङ्वाऱसोःकको इङ्गाऱए खेनेऱ हाङ् चोःकनेआङ् वाऱआरो ॥”*

18 खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले आत्तिन् नुःरिक् मेप्मा निङ्वाऱ चोगुऱ खेन् नुःरिक् मेत्तुऱ, हेक्क्याङ् आत्तिन् कुनिङ्वाऱ नुःङ्मा केसाक्पा चोःकमा निङ्वाऱ चोगुऱ, खेन्निन् कुनिङ्वाऱ नुःङ्मा केसाक्पा चोगुऱरो ॥

19 हेक्केःल्ले खिनिऱओ कुभारे इङ्गाऱ अक्खे याप्पि केमेत्तिबिला, “हेक्केने फाऱग्र निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले आल्लसाङ् थेआङ् पाःन् आधिकपाबे? आत्तिल्लेआङ् खुनेऱ चोःकमा इःत्तुबा पाःन्निन् अप्पा मेसुकुत्तुन्लो ॥”

20 मेन्छाम् याप्पि, निङ्वाऱफुमाङ्ङिन्नु मुरा केदोःबा खेनेऱ हाःत्तेबे? चोःकमनाबा चिगःक्वाःल्ले केजोःकपेन्“थेआङ् अक्कतङ्बा केजोगाङ्बाबे?” मेत्तुबि?

21 सऱमनाबा खाम्मोलाम् कोःम्भलेःल्ले नुःबा याःम्बक्को ओगप् केबोःङ्बा फुजिक् हेक्क्याङ् हाबा खेन् खाम्मोलाम् मेन्जोबा याःम्बक्को ओगप् केबोःङ्बा फुजिक् चोःकमा युक् मेगत्तुम्बि?

22 निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुसिक्किन् नु कुमुक्साप्पिन् ओसेःन्दाङ् चोःकमा युक् कत्तुने फाऱग्र हेक्केलऱरिक्के मेक्मारे लागि यारिप् केबोःङ्बा मनाहाऱ सिक्किल्ले कुलेक्वा नासि थःत्तुसिल्ले आनिऱ थे पाःप्पाबे?

23 हेक्क्याङ् तगिसा कुमिमिदिङ्ङिन् खोःमा फाऱआङ् यारिप् चोगुसिआङ् लुङ्माऱ तुक्कुसिबाहाऱ इमेल्लुङ्बा कुमिमिदिङ्ङिन् ओसेःन्धाक्से निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले अक्खे चोगुऱरो ॥

24 हेक्केलऱरिक्के आनिऱ यहुदिसाङ्, थिम्मन्दङ् सुवाङ्साङ्, खेन् सेगुसिबाहाऱग आनिऱएरो ॥

* 9:17 ००००००००० ०.१६

25 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पाःतुबा पाःन्निन् माड्निड्वाऱपाःन्
केबाःप्पा होसेरे साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्तुआड्
पत्तो,

“आत्तिन्हाऱ आमना मेहोःप्ते खेड्हाऱ आमना चोगुड्सिड्लो ॥

तगि लुड्माऱ मेदुक्तुड्सिड्डिन्बाहाऱ,

आल्लो लुड्माऱ तुक्तुड्सिड्लो ॥”*

26 हेक्क्याड्, आत्तिन् तेन्नो

“खिनिऱ आमना केहोःप्ति लऱरिक् केम्मेत्तिआड् वये,

बा खेन् तेन्नो ‘आजुनि निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुस्साःनिड्’
केम्मेत्तिऱरो ॥”*

27 माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले इस्राइलिहाऱरे खुनिऱ
याःम्बेओ अक्खेलऱरिक् पाःतुआड् पत्,

“इस्राइलिहाऱग आत्तात्तान्ने निःप्पा सुक्मेन्देप्पनाबा वाहड्डिल्ले
कुयाओबा येःड्घा हेक्के यरिक् मेजोःक्साड् केदाड्बा
केयाःक्पाहाऱरक् ताड्मेसेःप्लो ॥

28 थेआड्भेल्ले दाड्बाल्ले कुघुम्दिड्डिल्लेन् इड्जाःड्डिन् कन्
इक्सादिड् खाम्बेःक्मो हाराए केत्तुऱरो ॥”*

29 यसैयारे इस्राइलरे कुयाःम्बेओ कन् तगिसा पाःतुआड् वाऱबा
हेक्केए,

“मुक्साम्दाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आनिऱ लागि
कुमुऱइदाड्साःन् आन्धाऱरेन्निल्लेग आनिऱ सदोम नु
गमोरा कुइसिःक्के खाप्पु थ्यःड् आबोःक्खेबारो ॥”*

इस्राइलिहाऱरे नसाःन् मेन्जोगुन्

* 9:25 ०००० ०.२३ * 9:26 ०००० ०.१० * 9:28 ००००० ००.२२-२३

* 9:29 ००००० ०.९-सदोम नु गमोरा येक्क्यक्हाऱओ कुऱड् केभेऱबा मनाहाऱ
मेयुडे, हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेड्हाऱ निड्घुम् पिरुसि ॥ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले
खेड्हाऱरे खुनिऱ येक्क्यक्किन् मेक्खु पिरुसिआड् सेरुसि कर लुत नु कुस्साः
मेन्धुमाहाऱरक् ताड्घुसि ॥

30 हेक्केःल्ले आल्ल आनिऱ थे पाःप्माबे? थिम्मैन्दड् सुवाड्हाऱरेग साम्योनिबा पोःड्मा मेड्गोःत्तुन्छाड् नसाःन् मेजोगुबालाम्बा साम्योनिबा मेबोःक्खे ॥

31 कर इस्राइलिहाऱरे साम्योथिम्मिन् इःप्मा नाःप्माआड् साम्योनिबा पोःड्मा तम्मिन् मेजोगुसाड् साम्योनिबा मेन्बोःक्खेन्लो ॥

32 थेआड् मेन्बोःक्खेन्बे? थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे कड्ग आबाडे याःम्बक्लाम्बा खोःमा सुक्तेत् केलऱबा मेड्ःत्तुआड् नसाःन्लाम्बा केदाःबा साम्योनिबान् मेड्गोःत्तुन्लो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱग याप्मि केघःबा लुड्डो मेदोःक्तेआड् मेजोःन्देरो ॥

33 कड्ग साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्तेबा कुइसिःक् पोःक्खेरो,

“ओमेत्तेम्मेऱ, इड्गाऱ यरुसलेम्मो* मनाहाऱ मेदोःक्ल फाऱआड् मना केघःबा लुड्डिन् नेस्सुड्लो,

हेक्क्याड् मेलेःड्डाड् मेगेड्ल फाऱआड् लुड्जेक् नेस्सुड्लो,

कर खुनेऱ सम्दाड् नसाःन् केजोःक्पाड्ग आप्फाल्लेआड् सिरिड् मःमो मेधानेन्लो ॥”*

10

1 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, इड्गाऱग इस्राइलिहाऱ ताड्मेसेःप्ल फाऱआड् सिक्लुड्मोनुए निड्वाऱफुमाड्डिन् तुवा चोगुड्लो ॥

2 खेड्हाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ ताःमा खुनिऱ सिक् सम् फाऱआड् पाःत्तुड्, कर आक्खेआड् कुनिड्वाऱ ताः केलऱबा पाःन्निन् खेड्हाऱरे मेन्निःसुन्लो ॥

* 9:33 □□□□ □□□□□□□□□□ “□□□□□” □□□□□□ □□.१६-लुड्नु लुड्जेक्फाऱइड्ग येसु आबाडेरो ॥

* 9:33 □□□□□

3 खेङ्हाऱे निङ्वाऱफुमाङ्लाम् केदाःबा साम्योनिबान् कुसिङ्मेन्निःत्तुम्बाल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱे साम्योथिम्मिन् इःप्मा नाःप्माआङ् आबाडे साम्योनिबा पोःङ्मा तम्मिन् मेजोगु, हेक्केलऱरिक् खेङ्हाऱे निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुसाम्योनिबा पोःङ्मा लाम्मिन् मेनाऱरुरो ॥

4 ख्रिस्तेल्लेए साम्योथिम्मिल्ले पाःत्तुबा काक् पाःन्हाऱ केत्तुरो, हेक्केलऱरिक् खुनेऱ नसाःन् केजोःक्पा केरेक् साम्योनिबा मेबोःङ्लो ॥

केरेक्ले लागि सेन्लप्

5 मोसाःल्ले साम्योथिम्मिन् इःप्मा नाःप्माआङ् साम्योनिबा पोःङ्मा पाःन्निन् अक्खेलऱरिक् पोधक् चोगुआङ् वाऱ, “साम्योथिम्मिन् केइःप्पा केनाःप्पा मनाःन् बा खेन्लाम्बाए हिङ्लो ॥”*

6 कर नसाःन् चोःक्माआङ् केदाःबा साम्योनिबाल्ले अक्खे पाःत्तुऱ, “‘हाःत् थो साङ्ग्राम्पेदाङ्डो पेःक्पाबे?’ फाऱआङ् केनिङ्वाऱओ मेइःत्तेन्नेऱ” (खेन् फाऱइन् सेन्लप्पिल्लेन्सुनाइङ् आनिऱओ युःत्छे ख्रिस्तेन्यो इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो युःप्मा पोःङ्),

7 इय “‘हाःत् यो खेमायङ्सङ्डो थाबाबे?’ फाऱआङ् केनिङ्वाऱओ मेइःत्तेन्नेऱ” (खेन् फाऱइन् सेन्लप्पिल्लेन्सुनाइङ्डिन् आनिऱओ थाक्से ख्रिस्तेन्सिःमेन्लाम् थो थाक्मा पोःङ्) ॥

8 कर कल्ले थे पाःत्तुबे? “पाःन्जाक्किङ्ग केबेसाङ्डे वाऱ, केमुराओ हेक्क्याङ् केसिक्कुङ्मो वाऱ,”* खेङ्ग आनिगे इङ्भोःसुम्बेबा ख्रिस्तेन्नसाःन्निल्ले कुयाःम्बेओबा पाःन्जाक्लो-

* 10:5 □□□□□ □□.५ * 10:8 □□□□□□□□□□□□□□□□ □□.१२-१४

9 खेनेऱ केमुराःल्ले येसुःन्ने दाङ्बरो फाऱआङ् तेन्दिङ् केजोगुआङ् केसिक्लुङ्मोलाम् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले खुनेऱ सिःमेन्लाम् कुहिङ्वेत् चोगु लऱरिक् नसाःन् केजोगुने फाऱग्र ताङ्गेसेःप्लो ॥

10 थेआङ्भेल्ले खेनेऱ केसिक्लुङ्मोलाम् नसाःन् केजोगुबाल्ले आप्तिक् मेःन्नेबा केबोःङ्, हेक्क्याङ् केमुराःल्ले तेन्दिङ् केजोगुबाल्ले सेन्लप् केघोःसुऱरो ॥

11 साम्योसाप्लाःल्ले अक्खे पाःत्तुऱ, “खुनेऱ सम्दाङ् नसाःन् केजोःक्पाङ्ग आप्फाल्लेआङ् सिरिङ् मःमो मेऱधनेन्लो ॥”*

12 यहुदि नु थिम्मेन्दङ् सुवाङ् लुम्मो थेआङ् येमेन्दङ् पाःन् होःप्लो-लत्छा दाङ्बान्ने केरेक्ले खुनिऱ दाङ्बरो, हेक्क्याङ् खुनेऱ कुमिङ् केलोःङ्बा केरेक् यरिक् मुऱइसाम् पिरुसिऱरो ॥

13 थेआङ्भेल्ले “दाङ्बाल्ले कुमिङ् केलोःङ्बा केरेक्ले सेन्लप् मेघोःसुऱ ॥”*

14 कर खेङ्हाऱरे नसाःन्ने मेन्जोःक्के मेवाऱइल्ले आक्खेआङ् खुनेऱ कुमिङ्डिन् मेलोःक्खुबे? हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे खुनेऱ कुयाःम्बेओ खेम्मै मेङ्घेम्मे मेवाऱइल्ले आक्खेआङ् नसाःन् चोःक्मा मेसुक्तुऱबे? हेक्क्याङ् इङ्भन् केसेबा मनाए मेःन्ने आक्खेलऱरिक् मेघेप्सुबाबे?

15 हेक्क्याङ् हाःत्ताङ् मेम्बाङ्डे आक्खेआङ् खेङ्हाऱरे इङ्भन् मेजोगुऱबे? साम्योसाप्लाओ साप्तेआङ् पत्, “सुनाइङ् इङ्भन् केजोःक्पेन्ताःल्ले आक्खेन् नुःबा पोःङ्बे!”*

16 कर केरेक्ले सुनाइङ्डिन् मेन्दाःक्तुन्लो ॥ माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले अक्खेलऱरिक् पाःत्तुऱ, “आदाङ्बे, आनिगे इङ्भोःसुम्बेबा पाःन्निन् हाःतले नसाःन् चोगुआङ् वाऱबे?”*

* 10:11 □□□□□ □□.१६ * 10:13 □□□□ □.३२ * 10:15 □□□□□ □□.७

* 10:16 □□□□□ □□.१

17 हेक्केलहरिक् नसाःन्निङ्ग खेम्मनाबालाम्बा ताःरो, हेक्क्याङ् खेन् खेम्मनाबाङ्ग ख्रिस्तेरे कुयाःम्बेओबा पाःन्जाक्लाम् ताःरो ॥

18 कर इस्राइलिहातेरे सुनाइङ्ङिन् सेक्खाए मेङ्घेम्मे मेवाऱबि? सेक्खाए खेङ्हातेरे मेघेप्सुआङ् वाऱरो ॥ थेआङ्भेल्ले,
कन् सुनाइङ् केसेबाहातेरे खुनिऱ इङ्घङ्ङिन् खाम्बेःक्मो काक् पिसाङ् सेःरेआङ् वाऱरो,
हेक्क्याङ् खेङ्हातेरे मेबाःतुबा पाःन्निन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा केरेक् तेन्नो सेःरेआङ् वाऱ लहरिक् साम्योसाप्लाओ साप्तेआङ् पत्लो ॥*

19 इङ्गाऱ याम्मो सेःन्दोःनिङ्, सेक्खाए इस्राइलिहातेरे सुनाइङ्ङिन् कुसिङ् मेन्निःतुम्बि? खेङ्हातेरे कुसिङ् मेनिःतुएरो, थेआङ्भेल्ले मोसारे कुयेम्मोआङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले अक्खे पाःतुआङ् वये,

“थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱ मुऱइसाम् पिरुङ्सिङ्ङाङ् खिनिऱ नाहेन्ल चोगुङ्लो,
खासिङ् मेन्निःप्मनाबा सुवाङ्हाऱलाम् खिनिऱ सिक् पोःक्ल याःन्दुङ्लो ॥”*

20 हेक्क्याङ् माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुबाःन्हाऱ आःन्छिङ्ङाङ् अक्खेलहरिक् पाःतुरो,

“इङ्गाऱ याप्मि मेङ्गोःप्मनाबाहातेरे मेघोःसाङ्लो,
आत्तिन्हातेरे इङ्गाऱ सेःन्मेन्दोःसाङ्ङिन् खेङ्हाऱओ इङ्गाऱ आबाडे थाःन्छिङ्ङाआङ् वाऱआरो ॥”*

* 10:18 □□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.४

* 10:19

□□□□□□□□□□□□□□□□ □□.२१ * 10:20 □□□□□ □□.१

21 कर खुनेः इस्राइलिहाःरे खुनिः याःम्बेओ अकखे पाःतुः, “नाम्धाधा खेन् आधिङ्गानिहाः नु आबाःन् मेङ्घेम्मनाबाहाः ताःक्मासि फाःआङ् आहुक्हाः सन्छुङ्ङाङ् वाःआरो ॥”*

11

निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले इस्राइलिहाः लुङ्माः तुक्तुसिः

1 हेक्केने फाःग्र इङ्गाः सेःन्दोःनिङ्, निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुमना इस्राइलिहाः नाःरुसिबाबि? सेक्खासाङ् मेनाःरुसिन्लो! थेआङ्भेल्ले इङ्गाः आबाडेआङ् अब्राहामरे कुमुःइदाङ्सा बेन्जामिन सुवाङ्स्मा इस्राइलिआरो ॥

2 निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले तगिनुए कुसिङ्निःतुसिबा कुमनाहाः आप्फाल्लेआङ् मेनाःरुन्छिन्लो ॥ माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पा एलियाःल्ले* इस्राइलिहाःरे खुनिः तक्लेङ्वाओ निङ्वाःफुमाङ्डिन् अकखेलःरिक् मेत्तुबान् साम्योसाप्लाओ मेन्निःत्ते केवयिःबि?

3 “आदाङ्बे, खेङ्हाःरेग केबाङ्घुसिबा माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाः केरेक् मेसेरुसि, हेक्क्याङ् केलेत्तिङ्तोःम्मादेन्हाः मेयन्छुआङ् वाःरो ॥ इङ्गाःरक् नराङ्ङाङ् वाःआ, हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे इङ्गाः सेप्पा मेगोःत्तार मेवाःरो ॥”*

4 हेक्केःल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले आकखेलःरिक् नोगप् पिरुबे? “इङ्गाःग बाल साम्माङ्डिन् माङ्मेङ्घःमनाबा हेन्छिङ् नुसि (७०००) आमनाहाः ताङ्घुङ्सिङ्ङाङ् वाःआरो ॥”*

* 10:21 ॐॐॐ ॐ.२ * 11:2 ॐॐॐ-ॐॐॐॐ ॐॐॐॐॐॐॐॐॐॐॐॐॐॐ
 ॐॐ ॐॐॐॐ ॐॐ ॐॐॐॐॐॐॐ ॐॐॐॐ ॐॐॐॐॐॐॐॐॐॐॐॐॐॐ
 ॐॐॐॐॐॐॐॐॐॐ * 11:3 ॐ ॐॐॐॐॐॐ ॐ.१०, १४ * 11:4 ॐ
 ॐॐॐॐॐॐ ॐ.१८

5 हेक्केलरिक्के, कन् येम्मोआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलुड्माऱ तुक्माल्ले सेगुसिबा कुलक्थिक् केदाड्बा केयाःक्पाहाऱ मेवाऱरो ॥

6 हेक्क्याड् कड्ग खेड्हाऱरे मेजोगुबा याःम्बक्लाम् मेःन्, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलुड्माऱ तुक्मालाम् पोःक्खेबारो ॥ खुनिऱ याःम्बक्लाम् पोःक्खेबाने फाऱग्र निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलुड्माऱ तुक्मान् थेनाधे पोःक्खेबारो ॥

7 खेन् फाऱड्ग थेमाबे? इसाइलिहाऱरे निड्वाऱ मेबिरुआड् मेगोःतुबान् मेड्घोःसुन्लो, कर कुभा मेसेगेबाहाऱरेने मेघोःसुरो ॥ वेऱहाऱग्र निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खुनिऱ निड्वाऱ केधुड्बा चोगु पिरुसिरो ॥

8 साम्योसाप्लाःल्ले अक्खे पाःत्तुआड् पत्, “निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेड्हाऱ कुधना केलेड्बा चोगुसिआड् वाऱ, हेक्क्याड् कन् येम्धारिक् खेड्हाऱरे निःमा मेन्छुक्तुन्ल फाऱआड् खुनिऱ मिक्हाऱ थेःक्तुबिरुसिआड् वाऱ, हेक्क्याड् खेड्हाऱरे खेम्मा मेन्छुक्तुन्ल फाऱआड् खुनिऱ नेक्खोऱबान् हुरुरुबिसिआड् वाऱरो ॥”*

9 दाउद हाड्डिल्ले बा हेक्केलरिक्के पाःत्तुआड् पत्, “हाराऱ खेड्हाऱरे आबाडे खुनिऱ साभाड्जाःल्ले इजोओ थाःसुसिर, खुनिऱ साभाड्जाःन्आघघबा पाःन् नु खुम्दिड् केदाःप्पा पाःन् पोःड्लरो ॥

10 खेड्हाऱरे निःमा मेन्छुक्तुन्ल फाऱआड् खेड्हाऱरे खुनिऱ मिक्किन् खादाप्तुर, हेक्क्याड् खुनिऱ एःक्किन् सदादिड् इनोगेन् तुक्खेःल्ले तुःड्लरो ॥”*

* 11:8 ००००० ००.१०, साम्योथिम्ड्जाःड् २९.४
०००००००००००००००० ०००० ००.२२-२३

* 11:10

11 हेक्केने फाऱग्र इङ्गाऱ पाःन्धिक् सेलाऱनिङ्, इसाइलिहाऱ मेजोःन्देल्ले पोःकमाए मेन्छुक्मना थारिक् मेजोःन्देबि? सेक्खासाङ् मेःन्लो! कर खेङ्हाऱरे खुनिऱ लायोःल्ले चोगुल्ले खुनिऱ नाहेम्मान् तार फाऱआङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱरोए सेन्लप्पिन् त्येरो ॥

12 कर यहुदिहाऱरे लायो मेजोगुबाल्ले चोगुल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःकमो पयम् यम्बा मुऱइसाम् त्ये, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे सेन्लप्पिन् मेनाऱरुबाल्ले थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱओ पयम् यम्बा मुऱइसाम् त्येने फाऱग्र यहुदिहाऱरे सेन्लप्पिन् मेदाःक्तुल्ले आल्लसाङ् यरिक् मुऱइसाम् ताःएरो!

थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱरे सेन्लप् मेघोःसुऱ

13 इङ्गाऱ सेक्खाए खिनिऱ थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱ कन् पाःन्निन् मेन्निङ्ळ पत्तारो ॥ इङ्गाऱ थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱरो सेःक्युक्मिबा पोःक्खाङ्बाल्ले चोगुल्ले कन् माङ्सेवा चोःकमा याःम्बक्को सेक्खाए आसुकसुक तम्मिन् चोगुङ्ळो ॥

14 हेक्केलऱरिक् कन् आमाङ्सेवालाम् इङ्गाऱ आबाडे आमनाहाऱरे खुनिऱ नाहेम्मान् फोःक्खुङ्डाङ् खेङ्हाऱओ कुभा ताङ्सेःप्मा सुक्तुङ्सिङ्ळ केलऱबा निङ्साङ् चोगुङ्ळो ॥

15 थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱ मेनाऱआङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिन्नु वेऱ यरिक् मेन्छाम् सुवाङ्हाऱरेन् नादङ् पोःङ्ने फाऱग्र यहुदिहाऱ ख्रिस्तेन्नसाःन् मेजोगुआङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले याम्मो तेन्दिङ् चोगुसिल्ले खेङ्हाऱरे सिःमेन्लाम् हिङ्मन् मेघोःसुबा हेक्केए पोःङ्ळो!

16 निङ्वाऱफुमाङ्डो तोःम्मनाबा थिक्सिगेःक्पा लक्किन् सेसे चोःक्ने फाऱग्र केनम्बा केरेक् लक्किन्नाङ् सेसे चोःक्लो ॥

सिङ् साःप्पिन् सेसे चोःक्ने फाःग्र सिङ्बोराःक्हाःआङ् सेसे मेबोःङ्लो ॥*

17 कुभा यहुदिहाःग नुःबा जैतुन सिङ्बुङ्लाम् मेजेःप्तुआङ् लाप्मेभुसुबा सिङ्बोराःक् कुइसिःक् मेजोःक् ॥ हेक्कयाङ् खिनिः थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाः ताम्भुङ् जैतुन सिङ्बोराःक् हेक्के केजोगिसाङ् नुःबा जैतुन सिङ्बुङ्मोलाम् थुम् नु हिङ्मन् खोःमा फाःआङ् खुनिः लेक्वा खिनिः केजक्कासिआङ् केवयिःरो ॥

18 खेन् मेजेःप्तुआङ् लाप्मेभुसुबा सिङ्बोराःक्हाःनुःल्ले आनिगे नुःबा चोगिगे फाःआङ् आङ्दिङ् मेलःरेम्मिन्नेःओ, थेआङ्भेल्ले खिनिः कुसाःप्पिन् केन्धरुम्मिन्, कर कुसाःप्पिल्लेने खिनिः केधरिआङ् वाः केलःबान् निङ्वाः इःतेम्मेःओ ॥

19 कर, आनिगे खेन् सिङ्बुङ्मो चक्सिङ्मा फाःआङ् खेन् सिङ्बोराःक्हाः मेजेःप्तुआङ् लाप्मेभुसेरो फाःआङ् खिनिः निङ्वाः केइःतुम्बिला ॥

20 सेक्खाएरो, कर यहुदिहाःरे निङ्वाःफुमाङ्डिन् नसाःन् मेन्जोगुन्नाङ्डे सिङ्बोराःक्किन् चेप्पाआङ् लाप्फुमनाबा कुइसिःक् लाप्मेभुसेबारो ॥ खिनिः नसाःन् केजोगुम्बाल्ले चोगुल्ले खेप्पो केवयिःरो ॥ हेक्केःल्ले आङ्दिङ् मेलःरेम्मिन्नेःओ, कर खेन् पोःक्खेबा पाःन्हाः इःतेम्मेःआङ् निङ्वाःफुमाङ्डिन् किरेम्मेःओ ॥

21 थेआङ्भेल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले सेक्खाबा पोराःक्हाःए मेदाङ्घुन्छिन्निल्ले खिनिःआङ् केन्दाङ्घिन्लो ॥

22 अक्खेलःरिक् निङ्वाःफुमाङ्डिन् लुङ्माः तुक्माल्ले कुधिम् नु केजिःप्पा चोःक् फाःआङ् नुःरिक्काङ् निङ्वाः पिरेम्मेःओ ॥ नसाःन् केलेप्पाहाः केरेक् खुनेः केसाक्पा खुम्दिङ्

* 11:16 “०००० ००००००००००” ०००००० ००००००००, इसहाक नु याकुबेन् ओसेःन्आधाक्लो ॥ “सिङ्बोराःक्हाः” फाःडन् खेङ्हाःरे खुनिः मुःइदाङ्साहाः ओसेःन्आधाक्लो ॥

पिरुसिह, कर खिनिह कुलुङ्गुम्मो चक्मेल्लहए केवयिहने फाहग
लुङ्माह केदुक्तिहरो ॥ मेःन्ने फाहग खिनिहआङ् केजेप्तिआङ्
लाप्केभुसिहरो ॥

23 हेक्केलहहरेक्के यहुदिहाहरे नसाःन् मेजोगुआङ् मेनुःङ्ने फाहग
खुनेह याम्मो खेङ्हाह सिङ्बुङ्मो चक्तुसिहरो, थेआङ्भेल्ले
निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले खेङ्हाह याम्मो तगि मेबत्छेबा तेन्नो चक्मा
मुक्साम् कत्तुहरो ॥

24 खिनिह थिम्मन्दङ् सुवाङ्हाहग ताम्भुङ् जैतुन पोराःक्
हेक्कतङ्बा केजोगिह, हेक्केःल्ले निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले खिनिह
नुःबा जैतुन बुङ्मो केजक्कासिने फाहग खुनेह आबाडे कुजेक्
कुबोराःक्हाह आबाडे कुबुङ्मोए चक्तुसिल्ले आक्ख्याक्
कुसिक् सम्मल चक्तुसिबिला ॥

इसाइलिहाह याम्मो निङ्वाहफुमाङ्डो मेनुःङ्

25 आमिःम् फुहनुसाह नु नेहनुसाहसे, खिनिह आङ्दिङ्
केन्लहरेन्ल फाहआङ् कन् सिबिहगेन् पाःन्निन् कुसिङ्निःतेम्मेह
केलहबा आनिङ्वाह वाहरो ॥ कन् सिबिहगेन् पाःन्निङ्ग
निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्सेःक् कुइसिःक् नसाःन् चोःक्मा
केबोःङ्बा थिम्मन्दङ् सुवाङ्हाहरे नसाःन् चोःक्मा मेन्छुःत्ते
थारिक् यरिक् यहुदिहाह खिनिह निङ्वाह मेन्नुःङ्मनाबा मेबोःङ्लो ॥

26 हेक्क्याङ् नसाःन् केजोःक्पा केरेक् इसाइलिहाह
ताङ्मेसेःप्लो ॥ साम्योसाप्लाओ अक्खे साप्तेआङ् पत्,
“सेन्लपदाङ्बान् यरुसलेमलाम्ताःरो,
खुनेहए इसाइलिहाह लायोलाह नुःक्तुसिह ॥”*

27 हेक्क्याङ्,
इङ्गाह खुनिह लायोहाह लेप्पि पिरुङ्सिङ् फाहआङ् खेङ्हाहनु
चोगुङ्बा आमाङ्हुप्पिन् केत्तुङ्लो”* लहहरेक् याम्मो

* 11:26 ००००० ००.२०-२१ * 11:27 ००००० ००.९

साम्योसाप्लाओ साप्तेआङ् पत्लो ॥

28 यहुदिहाऱ सुनाइङ्ङिल्ले कुनिङ्मिसिरो, कर खिनिऱ लागिग कन् नुःबाए पोःक्खेरो ॥ हेक्केसाङ् अब्राहाम, इसहाक, याकुबेन्नु चोगुबा माङ्हेक्किल्ले चोगुल्ले आल्लसाङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खेङ्हाऱ लुङ्माऱ तुक्तुसिऱरो ॥

29 थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले आबिबा पर्धाःम्हाऱ नु उःत्तिङ्मान् याङ्ना मेनुःक्तुन् ॥

30 थेआङ्भेल्ले थिक् येम्मो खिनिऱ थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुइङ्जाःङ् मेन्ङःप्पनाबा मेन्नाःप्पनाबा केजोगिऱ, कर यहुदिहाऱ इङ्जाःङ् मेन्ङःप्पनाबा मेन्नाःप्पनाबा मेबोःक्खेबाल्ले खुनेऱ कुलुङ्गुम्मिन् आल्लो खिनिऱ केघोःसुम्माङ् केवयिऱरो ॥

31 हेक्केलऱऱरिक्के खेङ्हाऱ इङ्जाःङ् मेन्ङःप्पनाबा मेन्नाःप्पनाबा मेबोःक्खेआङ् मेवाऱ, हेक्केःल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खिनिऱ लुङ्माऱ केदुक्तिबा कुइसिःक्के खुनेऱ खेङ्हाऱ याम्मो लुङ्माऱ तुक्तुसिऱरो ॥

32 काक् मनाहाऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुइङ्जाःङ् मेन्ङःप्पनाबा मेन्नाःप्पनाबा मेबोःक्खेआङ् मेवाऱबाल्ले चोगुल्ले खुनेऱ खेङ्हाऱ साक्पा केधाःबाहाऱ हेक्के मेत्तुसिरो ॥ कर खेङ्हाऱ लुङ्माऱ तुक्मासि फाऱआङ् हेक्के चोगुबारो ॥

निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुमिङ्सो इङ्धाःङ्

33 आक्को हो! निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुसिक्कुम् निङ्वाऱइन्नु कुनेहिनिङ्वाऱइन् आक्खेन् इमेल्लुङ्बा नु निङ्वाऱ केमाबाबे! खुनेऱ कुघासेन्निन् नु कुलाम्मिन् कुसिङ्निःप्पाए सुक्केदेत्तिन्लो!

34 “दाङ्बाल्ले कुनिङ्वाऱइन्हाःत्ले निःसुआङ् वाऱबे? हेक्क्याङ् हाःत् खुनेऱ सुजा केबिबा पोःक्खेआङ् वाऱबे?”*

* 11:34 ००००० ००.१३

4 आनिऱ लत्छा थक्को यरिक् याम्लक्हाऱ पत्, हेक्क्याङ् कन् केरेक् याम्लक्हाऱे याःम्बक् लत्छारक् होःप्लो,

5 हेक्केलऱरिक्के आनिऱ यरिक् आवाऱसाङ् आनिऱग ख्रिस्तरे लत्छा कुधक्कोबा कुदङ्बा याम्लक्सिरो, हेक्क्याङ् आनिऱ केरेक् चाहाबा आजोःक्सिङ्लो ॥

6 निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुलुङ्गुम्लाम्बा आबिरेबा परिक्परिक्पा पर्धाःम्हाऱ आनिऱ ओगप् चोगुम्लो ॥ माङ्निङ्वाऱपाःन् पाःप्मा पर्धाःम् केगप्पाल्ले हाराऱ क्तुबा कुनसाःन्निल्ले खोःप्तुबा कुइसिःक्लक् माङ्निङ्वाऱपाःन् पाःत्तुर,

7 मनाहाऱ सेवा चोःक्मा पर्धाःम् केगप्पाल्ले हाराऱ सेवा चोगुर, निसाम् हुऱमा पर्धाःम् केगप्पाल्ले हाराऱ हुऱरुसिर,

8 मनाहाऱ हाङ्हाङ् मेप्मासि पर्धाःम् केगप्पाल्ले हाराऱ हाङ्हाङ् मेत्तुसिर, मनाहाऱ फाऱमा पर्धाःम् केगप्पाल्ले हाराऱ कुनिङ्वाऱ हन्दुआङ् फाऱरुसिर, लाम्लोःबा पोःङ्मा पर्धाःम् केगप्पाल्ले हाराऱ निङ्वाऱ पिरुआङ् मनाहाऱ लाम्लोसुसिर, मनाहाऱ लुङ्माऱ तुक्मा पर्धाःम् केगप्पाल्ले हाराऱ पसःत्सःत्ल लुङ्माऱ तुक्त्तुसिररो ॥

9 कुजेक्काङ् लुङ्माऱ तुक्कासिम्मेऱ, ताप्फेःम्बा पाःन्हाऱ नाऱरेम्मेऱ, आत्तिन् पाःन्निन् नुःबा चोःक्, बा खेन् पाःन्नो पत्छेम्मेऱओ ॥

10 लत्थिक् हिम्मोबा फुऱनुसाऱ नेऱनुसाऱ कुइसिःक् लुङ्माऱ तुक्कासिम्मेऱ ॥ आबाडेनुःल्ले यरिक् वेऱहाऱ मिङ्सो इङ्धाःङ् पिरेम्सिम्मेऱ ॥

11 आप्फाल्लेआङ् लेम्सुवाबा मेम्बोःङ्डे खिनिऱ सिक् सम्मल हाङ्हाङ्डाङ् दाङ्बाल्ले कुसेवा चोगेम्मेऱओ ॥

12 खिनिऱ निङ्साङ् केजोगुम्बाल्ले चोगुल्ले सःत्तेम्मेऱओ, इनोगेन् तुक्खे केज्येऱइल्ले नासि थःत्तेम्मेऱओ, तुवा चोःक्मा

मेलेरेम्मिन्नेऱओ ॥

13 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाऱ खुनिऱ चायोःम्बोओ कुभाऱ पिरेम्मिसम्मेऱ, तरे तोःसेम्मिसम्मेऱओ ॥

14 खिनिऱ तुक्खे केजाःप्पाहाऱ साड्ग्रा मेमेत्तेम्मिसम्मेन्नेऱओ, कर मुऱइसाम् पिरेम्मिसम्मेऱओ ॥

15 केसःप्पाहाऱनु सःत्तेम्मेऱ, केहाःप्पाहाऱनु हाबेम्मेऱओ ॥

16 वेऱहाऱनु तडेम्मेऱआड् वयेम्मेऱ ॥ आड्दिड् मेलऱरेम्मिन्नेऱओ, कर मेन्जोजोबा मनाहाऱनुआड् नःमःम्बा पोःक्खेम्मेऱआड् वयेम्मेऱओ ॥ इड्गाऱ केरेक् पाःन्हाऱ लेस्सुड् फाऱआड् आप्फाल्लेआड् मेइःतेम्मिन्नेऱओ!

17 ताप्फेःम्बा पाःन्निल्ले कुलेक्वा ताप्फेःम्बा पाःन् आत्तिन्नाड् मेमेत्तेम्मिन्नेऱ ॥ केरेक् मनाहाऱरे मेनिःसुल्ले आत्तिन् पाःन्निन् नुःबा चोःक्, बा खेन् पाःन्निन् चोःक्मा कोःत्तेम्मेऱओ ॥

18 केरेक् मनाहाऱनु खिनिऱ सुक्सुक् सनारुड्डो वयेम्मेऱओ ॥

19 आमिःम् आन्जुम्से, फेन् पाःन्निल्ले कुलेक्वा आप्फाल्लेआड् ताप्फेःम्बा मेजोगेम्मिन्नेऱओ, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाक्केन्नो लेरेम्मेऱओ, थेआड्भेल्ले साम्योसाप्प्लाओ अक्खे साप्तेआड् पत्,

“ताप्फेःम्बा याःम्बक्केजोःक्पेन्खुम्दिड् पिमाग आलक्लो ॥

इड्गाऱए कुलेक्वा नुःक्तुड् पिरुड्लऱरिक् यहवे दाड्बाल्ले पाःत्तुरो ॥”*

20 खेल्ले कुलेक्वाग

“खेनेऱ केनिड्मिःन् सेत्लाःक्माल्ले तरुआड् वाऱने फाऱग्र कुजा चामा पिरेऱ ॥ खेन् वामिःमाल्ले तरुआड् वाऱने फाऱग्र च्वाःत् थुड्मा पिरेऱ ॥ खेनेऱ अक्खे केजोगुल्ले खेन् सिरिड्मःरो ॥”*

* 12:19 ०००००००००००००००००००० ००.३५
०००००० ००.२१-२२

* 12:20 ००००००००

21 ताप्फेःम्बा पाःन्निल्ले केन्नाःन्नेन्ल, कर नुःबा याःम्बक्किल्ले ताप्फेःम्बा पाःन्निन् नाःन्देओ ॥

13

हाड् केजोःक्पा नु युक्साबाहाऱे खुनिऱ युक्को वाऱमा

1 केरेक् मनाहाऱ सुहाड्युक्पाहाऱे खुनिऱ युक्को मेवाऱर पोःड्लो, थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्लाम् केदाःबा युक्किन्नुःल्ले वेऱ युक् होःप्लो ॥ सुहाड्युक्पाहाऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्लेए युक्त्तिड् चोगुसिबारो ॥

2 खेल्ले चोगुल्ले सुहाड्युक्पाहाऱे खुनिऱ तक्लेड्वाओ केबोःक्पाहाऱेग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुड्डिजाःड्डिन् मेअत्तुरो ॥ हेक्के केजोःक्पाहाऱे खुम्दिड् मेघोःसुऱरो ॥

3 थेआड्भेल्ले नुःबा याःम्बक् केजोःक्पाहाऱ युक् केजोःक्पाहाऱनु किःमा मेबोःड्नेन्, कर फेन् याःम्बक् केजोःक्पाहाऱ किःमा पोःड् ॥ युक् केगप्पाहाऱनु मेड्गिःमा निड्वाऱ केजोगुने फाऱग्र नुःबा याःम्बक् चोगेऱ, हेक्क्याड् खेड्हाऱलाम् मिड्सो इड्धाःड् केघोःसुऱरो ॥

4 थेआड्भेल्ले खेन् युक् केजोःक्पाड्ग केलागि नुःबा पाःन् केजोःक्पा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेवारोबारो ॥ कर खेनेऱ फेन् याःम्बक् केजोगुने फाऱग्र किःसेऱओ, थेआड्भेल्ले खेल्लेग हने ताभेःन् मेहेःसुन्लो ॥ खेड्ग फेन् याःम्बक् केजोःक्पाल्लो खुम्दिड् केदाःप्पा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेवारोबारो ॥

5 खेल्ले चोगुल्ले खुम्दिड् मेड्घोःमा फाऱआड्लक् मेःन्, कर आबाडे खासिड्डिल्ले अक्खे चोःक्मा नुःबा पोःड् केमेत्तिबाल्ले चोगुल्ले सुहाड्युक्पाहाऱे खुनिऱ युक्को वयेम्मेऱओ ॥

6 खेल्ले चोगुल्लेए खिनिऱ एःड्याड् केहुड्डुम्लो ॥ थेआड्भेल्ले सुहाड्युक्पाहाऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेवारोबासिरो,

हेक्क्याङ् खेङ्हाऱे बा कन् याःम्बक् मेजोगुआङ् खिनिऱ
केहुङ्म्बा एःङ्याङ्लाम् फाऱयाङ् मेघोःसुऱरो ॥

7 काक् हुङ्मा केबोःङ्बान् हुङ्म्मेऱ-केरेक् हुङ्मा केबोःङ्बा
एःङ्याङ्हाऱ हुङ्म्मेऱ, केरेक् मिङ्सो इङ्धाःङ् पिमा केबोःङ्बाहाऱ
मिङ्सो इङ्धाःङ् पिरेःमिस्मिऱओ ॥

लुङ्माऱ तुक्सिङ्माल्ले साम्योथिम्मिन् केतुऱ

8 हाराऱ खिनिऱ लुम्मो लुङ्माऱ तुक्सिङ्माआङ्धो वेऱ
पाःन्निल्लेन् सिङ्नाःत्तो मेबत्छेम्मिन्नेऱओ, थेआङ्भेल्ले वेऱ
मनाहाऱ लुङ्माऱ केदुकतुमिस्मिन्ने फाऱग्र साम्योथिम्मिल्ले पाःत्तुबा
पाःन्निन् केगेत्तुम्लो ॥

9 साम्योथिम्मो, चाराम्मा याःम्बक् मेजोगेन्नेऱ, मना मेसेरेन्नेऱ,
मेघुःन्देन्नेऱ, मेघिःप्सेन्नेऱ लऱरिक् साप्तेबा इङ्जाःङ्हाऱ नु वेऱ
केरेक् इङ्जाःङ्हाऱ आबाडे लुङ्माऱ केदुक्सिङ्बा कुइसिःक्
केबाङ्भेऱसाबाहाऱ लुङ्माऱ तुक्तेसेऱ केलऱबा पाःन्निन् केत्तलो ॥

10 लुङ्माऱ केदुकपाल्ले हाःत्ताङ् ताप्फेःल्लिक् मेमेत्तुन्लो ॥ खेल्ले
चोगुल्ले लुङ्माऱ तुक्सिङ्मान्ने साम्योथिम्मिल्ले पाःत्तुबा पाःन्निन्
केप्पनाबा पोःङ्लो ॥

11 कन् केरेक् पाःन्हाऱ चोगेम्मेऱ, थेआङ्भेल्ले आल्लोबा
येम्मिन् आक्तङ्बा चोःक् फाऱआङ् केनिःसुम्लो ॥ आल्ल
आनिऱ मिक् युःमोलाम् सोःमाआङ् पोःक्मा येम् केरेआङ् वाऱ,
थेआङ्भेल्ले तगि नसाःन् आजोगुम्बा येम्मिन्नुःल्लेआङ् कुमनाहाऱ
ताङ्सेःप्से दाङ्बाल्ले कुनुःङ्मा युःमा येम्मिन् आल्लो निःत्ताङ्
वाऱ ॥

12 सेन्दिक्किन् लेक्ल पत्तलो, हेक्क्याङ् खाओःप्मान्
निःत्ताङ् तार पत्तलो ॥ खेल्ले चोगुल्ले मनाहाऱे खादाम्मो
मेजोगुबा ताप्फेःम्बा याःम्बक्हाऱ लेरुम् हेक्क्याङ् ओःत्तिःल्लेन्

थक्सुबाहाऱ यारिप् मेबोःड्बा हेक्के यारिप् पोःक्खिआड् नुःबा याःम्बक् चोगुम्लो ॥

13 आनिङ्ग लेन्दिक् आवाऱबा कुइसिःक्के सिङ्गसिङ्ग येक्केकाड्वाऱमा पोःड्लो, याम्दादा आममबाल्ले मःसिङ्गमाआड् निङ्गवाऱ पाःप्पाःत् चोःक्मा, चाराम्मा नु पोःप्पा, खेमा थक्मा नु नाहेत्छिङ्गमा मेःन्लो ॥

14 खेल्ले कुलेक्वा नुःबा चाड् चाङ्गनाबा कुइसिःक् दाड्बा येसु खिस्तरें कुसुत्तान् चाक्खेम्मैऱओ ॥ हेक्क्याड् लायोबा सुत्तान्ःल्ले कुनिङ्गवाऱ पाःप्पाःत् चोःक्मा निङ्गवाऱ मेबिरेम्मिन्नेऱओ ॥

14

नसानिबा फुऱनुसाऱहाऱ इङ्गदो मेप्पासि मेःन्

1 नसान्ःनो निङ्गवाऱ केबाःक्पा नसानिबाहाऱरे मेइःत्तुबा निङ्गवाऱ पाःन्निन् इङ्गदो मेम्मेत्ते खिनिऱ सेसे तङ्गजुम्मो खेङ्गहाऱ ताःक्तेम्मिम्मैऱओ ॥

2 कुबिओ, थिक् नसानिबाल्ले काक् पाःन्हाऱ चामा थुङ्गमा नुऱ लऱरिक् नसान् चोगुऱ, कर नसान्ःनो कुनिङ्गवाऱ केबाःक्पा नसानिबाल्लेग नुधि-साक्किचरक् चरो ॥

3 हेक्केःल्ले काक् परिक्पा कुजा केजाबाल्ले मेन्जाःमनाबान् हिनाःम् मेमेत्तुन्ल, हेक्क्याड् मेन्जाःमनाबाल्लेआड् काक् परिक्पा कुजा केजाबान् मेजिःत्तुन्ल, थेआड्भेल्ले निङ्गवाऱफुमाङ्गिल्ले खेन् ताःक्तुआड् वाऱरो ॥

4 वेऱइल्ले कुसेवारोबान् इङ्गदो केमेप्पा खेनेऱ हाःत्नेबे? कुन्दाड्बाल्लेए कुसेवारोबाल्ले नुःबा पाःन् चोगुर वाऱबि मेःम्बि फाऱआड् खासेन् चोगुऱरो ॥ दाड्बाल्लेए कुसेवारोबान् नुःबा याःम्बक् चोःक्मा कुभाऱ पिरुऱ, थेआड्भेल्ले दाड्बाल्ले खेन् कुभाऱ पिमा मुक्साम् कत्तुऱरो ॥

5 थिक् नसानिबाल्ले थिक् येन्निन् वेऱस्मा येन्निन्नुःल्लेआड् सेसेबा चोःक् फाऱआड् इःत्तुऱ, कर वेऱस्मा मनाःल्ले काक् येन्हाऱ लत्थिक्के मेजोःक् फाऱआड् इःत्तुऱरो ॥ हेक्केःल्ले कन् पाःन्नो केरेक्ले आबाडे निड्वाऱबो निस्से पोःड्मा पोःड्लो ॥

6 थिक् येन्निन् वेऱस्मा येन्नुःल्लेआड् केयेक्पा चोःक् लऱरिक् केडःप्पाल्ले दाड्बान् इड्धाःड् पिमारे लागि हेक्के चोगुऱ ॥ सा केजाबाल्ले दाड्बान् इड्धाःड् पिमारे लागि हेक्के चोगुऱ, थेआड्भेल्ले खेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिन् नोगेन् पिरुऱरो ॥ सा मेन्जाःमनाबाल्ले दाड्बान् इड्धाःड् पिमारे लागि हेक्के चोगुऱ, हेक्क्याड् खेल्लेआड् निड्वाऱफुमाड्डिन् नोगेन् पिरुऱरो ॥

7 थेआड्भेल्ले आनिऱ आहिड्साड् आस्सिसाड् आनिऱ आबाडे लागि आन्हिड्नेन्लो ॥

8 खेल्ले चोगुल्ले आनिऱ आहिड्साड् दाड्बाल्ले कुलागि आहिड्, आस्सिसाड् दाड्बाल्ले कुलागि आसिःरो ॥ हेक्केःल्ले आहिड्साड् आस्सिसाड् आनिऱग दाड्बाल्लेन्नेरो ॥

9 बा कल्ले चोगुल्ले, ख्रिस्तेनस्ये हेक्क्याड् कुसिवेत् नु कुहिड्वेत्हाऱरे खुनिऱ दाड्बा पोःड्से खुनेऱ यम्मो कुहिड्वेत् पोःक्खेरो ॥

10 हेक्केःल्ले खिनिऱ थेआड् वेऱ नसानिबाहाऱ खासेन् केलोःन्दुम्मिसम्बाबे? थेआड् वेऱ नसानिबाहाऱ हिनाःम् केमेत्तुम्मिसम्बाबे? आनिऱग केरेक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुघासेन् युक्नाःल्ले कुदगि येप्माए पोःड्लो ॥

11 साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्तेआड् पत्,

“सेक्खाए माड्हेक्सिड्डा,

काक् मेन्छाम् याम्पिहाऱ इड्गाऱ आदगि थुड्बोहजऱ मेलेःत्तुआड् साम्बोःन् मेभन्छिड्,

हेक्क्याड् केरेक्ले निड्वाऱफुमाड्आ फाऱआड् तेन्दिड् मेजोःक्का

लहरिक् यहवे दाड्बाल्ले पाःतुरो ॥”*

12 हेक्केःल्ले आनिः केरेक्ले आजोगुम्बा याःम्बक्हाःरे कुर्याःम्बेओ निड्वाःफुमाड्डिन् आनिः आबाडे चैक्मा पोःड्लो ॥

वेःहाः लायोओ थामासि मेःन्

13 खेल्ले चोगुल्ले वेःहाः इड्दो मेःप्मासि लेरुम्लो ॥ खेल्ले कुलेक्वा वेः नसानिबाहाःरे खुनिः लाम्मो आघघबा पाःन् इग्र लायोओ केधाःबा पाःन् नेस्सुम् मेःन् केलःबा निस्से चोगुम्लो ॥

14 दाड्बा येसुरे कुर्युक्लाम् इड्गाःग आत्तिन् कुजाःन्नाड् आजिःन्जिःम्बा मेजोःक्नेन् फाःआड् आनिड्वाःओ निस्से वाःआ, कर आत्तिन् मनाःल्ले कुभा कुजाहाः आजिःन्जिःम्बा चोःक् फाःआड् इःतुर, खेड्ग खुनेः कुलागि आजिःन्जिःम्बाए पोःड्लो ॥

15 खेनेः केजबा कुजाःल्ले वेः नसानिबान् चप्चि केजोःक्पा चोगुरने फाःग्र खेनेः वेःहाः लुड्माः केदुक्तुसिबा मेबोःड्नेल्लो ॥ खेनेः केजबा कुजाःल्ले वेः नसानिबान् फेत्मेलाःन्दुन्लरो, थेआड्भेल्ले खेल्ले कुलागि खिस्तेन्स्येआड् वाःरो ॥

16 खेनेः चामा नुः फाःआड् केडःतुबा पाःन्हाःरे वेःहाःरे खुनिः नसाःन्निन् फेत्लाःन्दुआड् खिस्तेः कुजाःत्थि मेबेःक्नेन्लरो ॥

17 थेआड्भेल्ले निड्वाःफुहाड्जुम्मिन् चामा नु थुड्मारै कुर्याःम्बेओ मेःन्, कर साम्योनिमा, सनारुड् नु सेसेमाड्डिल्ले आबिबा सःप्माल्ले कुर्याःम्बेओनेरो ॥

18 अक्खेलहरिक् खिस्तेन्सेवा केजोःक्पाल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः ताःसुः, हेक्क्याड् मनाहाःरेआड् खेन् मनाःन् कुनारा मेभोःसुर तेन्दिड् मेजोगुरो ॥

* 14:11 ००००० ००.२३

19 खेल्ले चोगुल्ले आत्तिन् पाःन्निल्ले सनारुड् तारुह, हेक्क्याड् नसानिबा लुम्मो हाड्हाड् मेत्छिड्मा पाःन् चोगुह, बा खेन्ने चोःक्मा सारिक् तम्मिन् चोगुम्लो ॥

20 चामा थुड्मारै लागि निड्वाह्फुमाड्डिल्ले कुयाःम्बक्किन् फेत्मेलाःन्देम्मिन्नेह ॥ काक् कुजा कुधिहाह सुत्थो नु सेसे चोःक्, कर मना केघःबा कुजा चामाग नुःबा मेबोःड्नेल्लो ॥

21 वेह नसानिबाहाह लायोओ केधाःबा कुजा कुधि मेन्जामा हेक्क्याड् लायोओ केधाःबा याःम्बक् मेन्जोःक्माए नुःबा पोःड्लो ॥

22 कन् चामा थुड्मा पाःन्नो आक्तड्बा नसाःन् केगत्तुह खेन् निड्वाह्फुमाड् नु खेनेह केलुम्मो वाहरे ॥ आत्तिन् मनाःल्ले चामा थुड्मा नुह लारिक् इःत्तुबा पाःन्निन् चप्चि मेजोगुन् खेन्ने मुहइसाबारो ॥

23 कर चप्चि चोःक्कि केजाबान् आबाडे लायोओ थाःरो, थेआड्भेल्ले खेल्ले फेःन्दुड् केलह्बा निड्वाह इःत्तुर चःह ॥ नसाःन्लाम्बा मेम्बोःड्मनाबा काक् पाःन्हाह लायोरो ॥

15

नसाःन् केसुःम्बाहाह कुभा पिमा

1 आनिह नसाःन्नो केधुम्बाहाहरे आबाडे निड्वाह ताःमा मेनुहनेन्, कर नसाःन् केसुःम्बाहाह कुभाह पिमासि पोःड्लो ॥

2 आनिह केरेक्ले वेहहारे लागि नुःबा चोःक्माआड् खुनिह नसाःन्नो केधुम्बा चोःक्मासि फाहआड् खुनिह निड्वाह ताःमा पिमासि पोःड्लो ॥

3 थेआड्भेल्ले साम्योसाप्लाओ खिनिह हिनाःम् केमेप्पाहाहरे केम्मेत्तिबा हिनाःम्मिड्ग इड्गाह आसम्दाड् चुक्तेआड् वाहरो*

* 15:3 ०००००००००००००००० ०००० ००.९

लहरिक् साप्तेआङ् पप्पा कुइसिःक् ख्रिस्तरेआङ् आबाडे कुनिङ्वाऱ् केदाःबा याःम्बक् मेजोगुन्लो ॥

4 पे येम्मो साम्योसाप्लाओ साप्तेबा काक् पाःन्हाऱे आनिऱ् निसाम् आहुऱर फाऱ्आङ् साप्तेबारो ॥ हेक्केलऱरिक्के नासि आधःत्तुम्मिल्ले हेक्क्याङ् साम्योसाप्लालाम् आनिऱ् हाङ्हाङ् आलऱइल्ले निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले आबिरेबा माङ्हेक्हाऱ् केत् फाऱ्आङ् निस्सेए निङ्साङ् आजोगुम्लो ॥

5 आल्ल नासि थःप्पा केबाङ्बा नु हाङ्हाङ् याप्मि केमेप्पा निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले ख्रिस्त येसुःन् वयेबा कुबि कुइसिःक् केबोःक्खिल्ले खिनिऱ् लुम्मो थिक्हुप् पोःङ्माआङ् वाऱ्मा केबाङ्घिररो ॥

6 हेक्केलऱरिक् थिक् निङ्वाऱ् नु थिक् मुराःल्ले आनिऱ् दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे पानुदिङ् कुम्बा निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले कुनारा फोःमा केसुक्तुम्लरो ॥

7 खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले कुनारा फोःसे ख्रिस्तरे खिनिऱ् केदाःक्तिबा कुइसिःक् खिनिऱ् लुम्मोआङ् ताःक्कासिम्मेऱ्ओ ॥

8 निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले यहुदिहाऱे खुनिऱ् ताक्थेबाहाऱ् पिरुसिबा माङ्हेक्हाऱ् सेक्खाए चोःक् फाऱ्आङ् ओसेःन्धाक्से ख्रिस्तेन्यहुदिहाऱे खुनिऱ् सेवारोबा पोःक्खेबा पाःन्निन् निङ्वाऱ् इःत्तेम्मेऱ्ओ ॥

9 हेक्क्याङ् निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱ् लुङ्माऱ् तुक्तुसिबाल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱे खुनेऱ् कुमिमिदिङ् मेजोगुर फाऱ्आङ् खुनेऱ् त्येबारो ॥ अक्खेलऱरिक् निङ्वाऱ्फुसाम्लो सुम् केसाप्पाल्ले साप्तुआङ् पत्,

“खेल्ले चोगुल्ले थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱे खुनिऱ् लुम्मो इङ्गाऱ् नेम्भोगेन् केनारा फोःसुङ्लो,

हेक्क्याङ् केमिङ्सो इङ्धाःङ् केजोःक्पा सेवा साम्लोःन्
साम्मेत्तुङ्लो ॥”*

10 याम्मो अक्खेआङ् साप्तेआङ् पत्,
“थिम्मेन्दङ् सुवाङ्से,
निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले कुमनाहाङ्नु ओमु लङ्गेम्मेङ्ओ ॥” *

11 हेक्क्याङ् याम्मोआङ्,
“काक् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्से, दाङ्बाल्ले नेम्भोगेन् कुनारा
फोःसेम्मेङ्ओ,
हेक्क्याङ् काक् मेन्छाम् याप्पिहाङ्गे खुनेङ् नेम्भोगेन् कुनारा
मेभोःसुर ॥”*

12 हेक्क्याङ् याम्मो माङ्निङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले
अक्खेआङ् साप्तुआङ् पत्,
“यिसैरे कुधाःक्लाम् मनाधिक् ताः,
हेक्क्याङ् खुनेङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ् सम्दाङ् हाङ्गुक् चोगुङ्गे ॥
खेङ्हाङ्गे खुनेङ् सम्दाङ् निङ्साङ् मेयुक्खुङ्गे ॥”*

13 खिनिङ् नसाःन्निल्ले चोगुल्ले निङ्साङ् केबिबा
निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले साङ्गिक् केसःप्पा केजोगिङ् हेक्क्याङ्
सनारुङ् केबिरिङ् फाङ्गाङ् तुवा चोःक्का, हेक्केलङ्गिक्
सेसेमाङ्डिल्ले कुमुक्कसाम्लाम् यरिक् निङ्साङ् केङ्गप्पा
केजोगिङ्गे ॥

पावलरे थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाङ्ओ माङ्सेवा चोगुङ्

14 आमिःम् फुङ्नुसाङ् नु नेङ्नुसाङ्से, खिनिङ्गे वेङ्हाङ् नुःरिक्
केमेप्पा केबोःक्खिआङ् केवयिङ्, हेक्क्याङ् यरिक् नेहिनिङ्वाङ्
केङ्गप्पा केबोःक्खिआङ् वेङ्हाङ् हुङ्मा केसुक्का केबोःक्खिआङ्

* 15:9 □□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.४९ * 15:10
□□□□□□□□□□□□□□□□ □□.४३ * 15:11 □□□□□□□□□□□□□□
□□□□ □□.१ * 15:12 □□□□□□ □□.१०

केवयिऱ केल्ऱबा पाःन्नो इङ्गाऱ निस्से पोःक्खाङ्ङाङ्ङ
वाऱआरो ॥

15 हेक्केसाङ् कुभा मेम्बाःत्ते मेम्बोःङ्मनाबा पाःन्हाऱओ
याम्मो खिनिऱ निङ्वाऱसुम् लऱर फाऱआङ् आःन्छिङ्ङार
साप्तुङ्ङाङ् वाऱआ, थेआङ्भेऱले इङ्गाऱग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले
पिराङ्बा लुङ्गुम्लाम्बा

16 थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱओ ख्रिस्त येसुरे कुसेवारोबा
पोःक्खाङ्ङाङ् वाऱआरो ॥ हेक्कयाङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱ
सेसेमाङ्गलाम् सेसे मेबोःङ्ङाङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले
तेन्दिङ् चोगुसिबा चोभाऱ कुइसिःक् मेबोःङ्गल फाऱआङ्
निङ्वाऱफुसाम्बाल्ले याःम्बक् चोगुबा हेक्के इङ्गाऱ
निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुसुनाइङ्ङिन् खेङ्हाऱ इङ्भोःसुङ्गिसिङ्गलो ॥

17 खेल्ले चोगुल्ले ख्रिस्त येसुःन्नु थिक्हुप् पोःक्खाङ्ङाङ्
निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् चोगुङ्बा आमाङ्सेवाओ इङ्गाऱग आङ्दिङ्
लऱमा पाःन् कत्तुङ्गलो ॥

18 इङ्गाऱ पाःत्तुङ्बा पाःन्निन्नु चोगुङ्बा याःम्बक्किल्ले
थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुइङ्जाःङ् केइःप्पा
केनाःप्पा चोःक्से ख्रिस्तरे इङ्गाऱलाम् चोगुबा याःम्बक्कोरक्
आङ्दिङ् लऱआरो ॥ वेऱ पाःन्हाऱओ आङ्दिङ् मेल्ऱआन्लो ॥

19 कन् याःम्बक्किकन् सेसेमाङ्ङिल्ले कुमुक्साम्लाम्
मिक्सेःन्हाऱ नु निङ्वाऱ केमाबा याःम्बक् चोगुङ्ङाङ् वाऱआरो ॥
अक्खेलऱरिक् इङ्गाऱ यरुसलेमलाम् इल्लिरिकुम तेङ्गप् थारिक्
ख्रिस्तरे काक्कुसुनाइङ्ङिन् इङ्भोःसुङ्गु सुरुङ्ङाङ् वाऱआरो ॥

20 वेऱ मनाहाऱरे मेनेस्सुबा पाङ्ग्यक्को याःम्बक्
केजोःक्पेन्कुइसिःक् वेऱ मनाहाऱरे ख्रिस्तेन्इङ्मेभोःसुबा तेन्नो
इङ्गाऱ ख्रिस्तेन्इङ्मेभोःआन्लो, कर ख्रिस्तेन्कुसिङ् मेन्निःत्ते
केवाऱबा तेन्नो सुनाइङ् इङ्भोःमा सदादिङ् निङ्वाऱ कत्तुङ्गलो ॥

21 साम्योसाप्लाओग अक्खेलरिक्के साप्तेआड् पत्तो,
 “खुनेः कुयाःम्बेओ मेम्मेत्छिड्डे केवाःबाहाःरे मेनिःसुः,
 हेक्क्याड् खुनेः कुयाःम्बेओ मेड्घेम्मे केवाःबाहाःरे कुसिड्
 मेनिःत्तुरो ॥”*

पावलरे रोम पेःक्मा निड्वाः चोगुः

22 बा खेल्ले चोगुल्ले इड्गाः वेः तेन्नो ख्रिस्तेन्ड्ड्भोःसुड्बाल्ले
 खिनिःओ ताःमा मेन्छुक्के वाःआरो ॥

23 कर कन् थुम्मो काक् पिसाड् सुनाइड् इड्भोःमा याःम्बक्हाः
 चोगुड्सुरुड्डाड् वाःआ, हेक्क्याड् आल्ल यरिक् तड्बेआड्धो
 खिनिःओ ताःमा निड्वाः चोगुड्बाल्ले चोगुल्ले,

24 इड्गाः इस्पेन लाजेः पेःक्काल्ले खिनिः तुम्से रोम
 येक्क्यक्को लःम्मा ताःमा आनिड्वाः वाः, हेक्क्याड् खिनिःनु
 कुभा येन् सःत्तार वाःआआड् पेःक्काइल्ले याम्मो आलाम्दिःक्को
 कुभाः याम्पि केबिरिः केलःबा निड्वाः चोगुड्डाड् वाःआरो ॥

25-26 कर आल्ल यरुसलेम्मोबा याड्गेसाःबा नसानिबाहाःरे
 लागि अक्खैया नु मेसेदोनिया थुम्मोबा नसानिबाहाःरे मेसुप्सुबा
 फाःयाड्डिन्साःसे इड्गाः यरुसलेम पेःक्कार पत्तारो ॥

27 खेड्हाःरेग अक्खे चोःक्मा खुनिः सिराः थाड्आड् वयेरो ॥
 सेक्खाःल्ले खेड्हाःरे यहुदि नसानिबाहाःरे खुनिः हिड्मन्नो
 चाहाबा केजोःक्पा पाःन्हाः कुभाः पिमासि केबोःड्बाए वये,
 थेआड्भेल्ले यहुदि नसानिबाहाःलाम् केदाःबा सुनाइड्डिल्लेन्
 याम्साग्नेन् मुःइसाम्मिन् थिम्मेन्दड् सुवाड्हाःरे मेघोःसुआड्
 मेवाःरो ॥

28 हेक्केःल्ले इड्गाः खेन् फाःयाड्डिन् यरुसलेम्मो तेःरुड्डाड्
 खेन् मेघोःसुः केलःबा पाःन्निन् निःन्धो चोगुड् हेक्क्याड् इस्पेन
 पेःक्काल्ले खिनिःओ लःन्नाः ताआरो ॥

* 15:21 000000 00.१५

29 इङ्गाह खिनिहओ ताआल्ले ख्रिस्तेर मुल्लुक कुमुहइसाम्मिन्नु ताःआ केलाहबान् निःसुङ्गलो ॥

30 आमिःम् फुहनुसाह नु नेहनुसाहसे, दाङ्बा येसु ख्रिस्तेर कुमना आबोःक्खेबाल्ले चोगुल्ले हेक्कयाङ् सेसेमाङ्डिल्ले लुङ्माह आदुक्तेबाल्ले चोगुल्ले निङ्वाहफुमाङ्डो तुवा आजोगेम् आबिरेम्मैह इङ्गाह इनोगेन् आदुक्खेओ चुम् आमैत्तेम्मैह फाहआङ् पेलि फाक्किङ्गलो ॥

31 यहुदिया थुम्मोबा नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाहलाम्बा निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले इङ्गाह ताङ्सेःप्पार हेक्कयाङ् यरुसलेमबा नसानिबाहाहरे लागि तेहुरुङ्बा कुभाह याङ्डिन् खेङ्हाहरे मेदाःक्तुर फाहआङ्डाङ् तुवा चोगेम् आबिरेम्मैहओ ॥

32 हेक्कयाङ् निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाह कुइसिःक् खिनिहओ सःत्तार ताआआङ् सोसोरिक् हाङ्हाङ् आमैत्तिङ्गल्ले फाहआङ् तुवा चोगेम्मैहओ ॥

33 सनारुङ् केबिबा निङ्वाहफुमाङ्डिन् खिनिह केरेक्नु वाहरो ॥ आमैन् ॥

16

पावलरे कुसेवा

1 किङ्क्रिया पाङ्जुम्मो केवाहबा सेसेहुल्लक्कोबा माङ्सेवारोमा* आनिह नुसाह फिबिरे कुनारा फोःसुङ्गलो ॥

2 निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले सेसे कुमनाहाह लाहुरुसिबा लाङ्दाःक्मान् खुनेह दाङ्बाल्ले कुमिङ्गो पिरेम्मैह फाहआङ् मेत्तिङ्गलो ॥ खिनिह सुक्कु खुनेह कुभाह पिरेम्मैह, थेआङ्भेल्ले खुनेह इङ्गाह नु यरिक् मनाहाह कुभाह पिरुसिआङ् वाहरो ॥

* 16:1 ००००००००००००-००००० ००००००००००० “०००००” ००००००००

3 इङ्गाऱनु सोरिक् ख्रिस्त येसुरे कुयाःम्बक् केजोःक्पा आन्जुम्हाऱ प्रिस्किला नु कुयेम्बाऱ अक्विलाःन् आसेवारो मेत्तेम्सिम्मेऱओ ॥

4 खेङ्हाऱरे इङ्गाऱ आसेःप्से खुन्छिऱ हिङ्मन्निन्ने केसाक्पाओ थासेत्छुरो ॥ इङ्गाऱरक् मेःन्, कर यरिक् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्स्मा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाऱरेआङ् खेङ्हाऱ नोगेन् मेबिरुसिऱ ॥

5 खुन्छिऱ हिम्मो केजुम्बा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाऱरेआङ् आसेवारो मेत्तेम्सिम्मेऱओ ॥

हेक्क्याङ् आमिःम् आन्जुम् एपेनेतसेन् आसेवारो मेत्तेम्मेऱओ ॥ खुनेऱग एसिया तेङ्गप्पो केरेक्नुःल्ले तगि ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा मना वयेरो ॥

6 खिनिऱ लागि याम्बुधिककाङ् याःम्बक् केजोःक्पा मरियम्मिन् आसेवारो मेत्तेम्मेऱओ ॥

7 इङ्गाऱनु साक्पा केधाःबा यहुदि आन्जुम् एन्द्रोनिकस नु युनियसेन् आसेवारो मेत्तेम्सिम्मेऱओ ॥ खेङ्हाऱग सेःक्युक्मिबाहाऱओ साऱरिक् मिङ्सो इङ्धाःङ् पिमा लाऱरुसिऱ, हेक्क्याङ् खुन्छिऱग इङ्गाऱनुःल्लेआङ् तगि ख्रिस्तेन्नसाःन् चागेत्छुआङ् वयेत्छिरो ॥

8 दाङ्बान् नसाःन् केजोःक्पा आमिःम् आन्जुम् एम्पलिऱतसेन् आसेवारो मेत्तेम्मेऱओ ॥

9 आनिगेनु सोरिक् ख्रिस्तेऱ कुयाःम्बक् केजोःक्पा उर्बानस नु आमिःम् आन्जुम् इस्ताखुसेन् आसेवारो मेत्तेम्सिम्मेऱओ ॥

10 ख्रिस्तओ चोगुबा कुनसाःन्निन् मेसाऱरुल्ले नुःबा केधाःप्पा अप्पेल्लेसेन् आसेवारो मेत्तेम्मेऱओ ॥ अरिस्तोबुलस नु कुहिम्मो केवाऱबाहाऱ आसेवारो मेत्तेम्सिम्मेऱओ ॥

11 इङ्गाऱ यहुदि आन्जुम् हेरोदियनेन्आसेवारो मेत्तेम्मेऱओ ॥ नार्किक्सरे कुहिम्मो केवाऱबा दाङ्बान् नसाःन् केजोःक्पाहाऱ

आसेवारो मेतेम्मिमेऱओ ॥

12 त्रिफेना नु त्रिफोसान् आसेवारो मेतेम्मिमेऱओ ॥
कन् मेन्छुमाहारैग याम्बुधिव्काड् दाड्बाल्ले कुयाःम्बक्
चोगेत्छुरो ॥ साऱरिक् याम्बुधिव्काड् दाड्बाल्ले कुयाःम्बक्
केजोःकमा आमिःम् आन्जुम् पर्सिस्सेन्नाड् आसेवारो मेतेम्मैऱ ॥

13 दाड्बाल्ले कुयाःम्बक् चोःक्से सेगुबा रुफस नु कुम्मान्
आसेवारो मेतेम्मिमेऱओ ॥ कुम्मारैग इड्गाऱ आबाडे कुस्साः
कुइसिःक् इःत्ताड्डाड् वयेरो ॥

14 आसिन्क्रितस, पलेगन, हर्मास, पात्रोबास, हर्मेस हेक्कयाड्
खेड्हाऱनु केवाऱबा काक् नसानिबाहाऱ आसेवारो मेतेम्मिमेऱओ ॥

15 फिलोलोगस, युलिया, नेरिअस नु कुन्साऱ मेन्छुमाऱ,
नु ओलिम्पास हेक्कयाड् खेड्हाऱनु केवाऱबा काक्
निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाऱ आसेवारो मेतेम्मिमेऱओ ॥

16 खिनिऱग सेसे मिःम्जिःल्ले सेवा मेत्तासिम्मैऱओ ॥ हेक्कयाड्
कप्पोबा काक् सेसेहुप्लक्हाऱरे सेवा केम्हाक्तिऱरो ॥

पावलरे कुनुप्पोबा कुनिसाम् नु कुसुजा

17 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, येमेन्दड् केदाःप्पाहाऱ
मिक्चो मेतेम्मिमेऱ फाऱआड् पेलि फाक्निड्लो ॥ खेड्हाऱरैग
खिनिऱ केहुऱआसिबा सेक्खा पाःन्निल्ले कुदक्लेड्वाओ
इड्लेक्पा पाःन्निन् मेहुऱरुसिआड् मनाहाऱ खुनिऱ नसाःन्नो
मेघःसुसिरो ॥ अक्तड्बा मनाहाऱनु माःड्घाए वयेम्मैऱ,

18 थेआड्भेल्ले कड्हाऱरैग दाड्बा ख्रिस्तरै कुसेवा मेन्जोगुन्,
कर आबाडे खुनिऱ साप्पोःक्किल्ले लागिरक् सेवा मेजोगुऱरो ॥
खेड्हाऱरे मना केजम्बा नु मुर्लेःम्बा पाःन्हाऱरे कुदोःप्पा मनाहाऱ
इड्मेलेक्तुसिऱरो ॥

19 कर खिनिऱ इड्जाःड्गेम्बा केजोगिबा पाःन्निड्ग केरेक्
पिसाड् मनाहाऱरे मेघेप्सुआड् मेवाऱ, हेक्केःल्ले खिनिऱ

केजोगुम्मिल्ले इङ्गाग सारिक् सःत्तारो॥ खिनिग नुःबा पाःन्निल्ले कुयाःम्बेओ सिक्कुम्साबा पोःक्खेम्मेः हेक्क्याङ् फेन् पाःन्निल्ले कुयाःम्बेओ फोत्या मेःन्नेबा पोःक्खेम्मेः केलःबा निङ्वाः कत्तुङ्गलो॥

20 सनारुङ् याप्पि केबिबा निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले हाराए माफेन्साम्मिन् खिनिः लाङ्भो सिगाङ् थाःसुआङ् तोररुःरो॥ आल्ल आनिः दाङ्बा येसु खिस्तरे कुलुङ्गुम्मिन् खिनिःनु वाःरो॥

21 इङ्गागनु सोरिक् माङ्सेवा केजोःक्पा तिमोथिःल्ले हेक्क्याङ् यहुदि आन्जुम् लुसियस, येसोन नु सोसिपात्रोसरेआङ् सेवा केम्हाक्तिआङ् वाःरो॥

22 पावलरे कुलागि कन् सक्इङ्घङ्डिन् केसाप्पा इङ्गाग तर्तियसरेआङ् दाङ्बाल्ले कुमिङ्गो सेवा हाक्किङ्गो॥

23-24 आहिम्दाङ्बा गायसरे खिनिः सेवा केहाक्तिआङ् वाःरो॥ कप्पो गायसरे कुहिम्मो केजुम्बा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाररेआङ् सेवा केम्हाक्तिआङ् वाःरो॥ कन् येक्क्यक्कोबा याङ्गेयुङ्बा इरास्तस नु आनिः नसानिबा चुम् क्वार्तसरेआङ् सेवा हाङ्गुआङ् वाःरो॥*

25 इङ्गाग इङ्भोःसुङ्बा सुनाइङ्डिन् नु येसु खिस्तरे कुयाःम्बेओबा इङ्घङ्गलाम् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खिनिः याम्साम्मो केधुम्बा चोःक्मा केसुक्तिःरो॥ कन् इङ्घङ्डिङ्ग तोलिङ्गोसुआङ्धोए चिक्खेआङ् वये, कर आल्लो ओसेःन्दाङ् पोःक्खेआङ् वाःरो॥

26 आल्लो कन् सुनाइङ्डिन् माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाररे मेसाप्तुबा पाःन्लाम् ओसेःन्दाङ् पोःक्खेआङ् वाःरो॥ हेक्क्याङ् मेन्नुप्पनाबा निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुइङ्गुआङ्गलाम् केरेक्के

* 16:23-24 □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□, “आनिः दाङ्बा येसु खिस्तरे कुलुङ्गुम्मिन् खिनिः केरेक्कु वाःरो॥ आमेन्॥”

ख्रिस्तेन्नसाःन् मेजोगुआङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् केइःप्पा केनाःप्पा
 मेबोःङ् ल फाऱआङ् काक् मेन्छाम् सुवाङ्हाऱओ कन् सुनाइङ्ङिन्
 इङ्भोःर वाऱरो ॥

27 हेक्केलऱरिक् सिक्कुम्दाङ्बा निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले
 कुमिमिदिङ् येसु ख्रिस्तलाम् सदादिङ् सदादिङ् पोःङ् लरो! आमेन् ॥

Yesu khristarε kunisaam
New Testament in Limbu (NP:lif:Limbu)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Limbu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Limbu (Devanagari)

Annapurna SIL script necessary to read

lim

Nepal

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789937217637

The New Testament

in Limbu

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

1f7c9586-188f-5463-80d8-d2bbafbcfacf